د ملا امیر دیوان

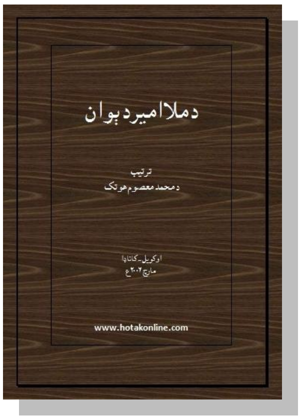

ترتیب

د محمد معصوم هوتک

اوکویل ـ کاناډا

مارچ ۲۰۰۶ ع

www.hotakonline.com
Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاامیراودېوان يې

دملاامیرددېوان دغه نسخه ،چي مادچاپ له پاره تیاره کړه ، ماته د ۱۳۷۵ ش کال په سر کي په کندهارکي لاس ته راغله اوترکتلووروسته يې راته ښکاره سوه چي دانسخه داروانښادحاجي دوست محمدبرېښ له کتب خاني راوتلې وه[1] .حاجي صاحب مرحوم پخپل قلم ځای ځای د شاعرنوم دنومړي خطي نسخې پرڅنډوکښلی و[2].

دملاامیردېوان دحجم له مخي وړوکی دېوان دئ او(۸۰) غزلي او نظمونه لري خودالفبې دتولوپتیوغزلي پکښې سته. دپای پاني يې د (ياء) رديف ته رسېدلي دي خوښپاني يې کنډودي . مادانسخه تر موندلوخومیاشتي وروسته دزېري په جريده (د۱۳۷۵ ش کال ۹ ـ ۱۰ ګڼه) کي معرفي کړه اودهغي لیکني لنډیزدلته مکرر رانقلوم:

---

[1] حاجي دوست محمد برېښ دسراج الملت والدين اميرحبيب الله خان دپاچهۍ په دوهم کال (۱۲۸۲ش) په کندهارکي زېږېدلی اوظاهرشاه دپاچهۍ په شپږدېرشم کال(۱۳۴۸ش) په کندهارکي وفات اوپخپله پلرنۍ هديره کي ښخ دئ. پلاريې قيام الدين خان اونيکه يې محمديوسف اخوندزاده نومېدی. دحاجي دوست محمد برېښ پېشه سوداګري وه اودخورلسمي هجري شمسي پېړۍ په دېرشمو کلونو کي يې د کندهار د شاه بازارپه ختيځه راسته کي دپوښلي چارسوشمال ته دخارجي بوټونوپلورنځی درلود. حاجي صاحب په پښتوژبه دنثرپه برخه کي قلم چلاوه اويوه غني کتابخانه يې درلوده چي دپښتوپارسي وعربي ژبو خطي نوادريې پکښې خوندي کړي وو. دده کتابتون په کندهارکي داروانښادمحمد حليم سليمي (۱۳۸۴ ش مړ) ترکتابتون وروسته دخطي نسخودکيفيت اوکميت له درکه مشهوره کتابخانه وه . دبايزيدروښان نوې موندل سوې رساله ، چي دعلم درسالې په نامه په ۱۳۶۴ ش کال داروانښادسرمحقق دوست شينواري په سريزه او سمون په کابل کي خپره سوه ، دحاجي دوست محمد برېښ له کتابتون څخه راوتلې وه . دحاجي دوست محمدبرېښ زوی نوراحمدبرېښ هم دپښتو ژبي ليکوال او دطلوع افغان اخبارپرکاره قلمي همکارو. نوراحمدبرېښ په ځواني کي مړسو (دی بايدله اروانښادپوهاندډاکټرنوراحمدبرېښ سره مغالطه نه سي).

[2] زه (هوتک) دنومړي ليک دده دکتابتون دنورونسخودکتلوله خاطره پېژنم اوزماپه کتابتون کي دحاجي دوست محمدبرېښ په قلم داخونددروېزه دمخزن الاسلام ځيني برخي سته چي دخپل کتابتون ديوې نسخې اوداروانښادسليمي دکتابتون دکومي نسخې ترمقابله کولووروسته يې يادابنت کړي دي. دحاجي صاحب مرحوم ليک په نسبتاً ښکلوخطونوکي راتلای سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاامیردخورلسمي هجري قمري پېړۍ په سرکي په کندهارکي يوله هغوشاعرانوڅخه و ، چي مردف دېوان يې درلود اوشعرونه يې دخلکو خولوته لوېدلي وو. هسي خو په پښتنوشاعرانو کي مــوږد (امير) او (اميرمحمد) په نامه څوتنه پېژنو،خوپياوړي محقق پوهاند عبدالشکور رشاد د پښتانه شعراء په دريم ټوک (۸۲۷ مخ) کي د امير په نامه يوشاعرمعرفي کړی دئ ، چي زموږتربحث لاندي ملاامیرسره يې ځيني ګډ وجوهات سته . دی ليکي : " اميرپه خټه پوپلزی و ، د کندهاردتلوکان[3] په کلي اوسېده دده دپښتو مردف دېوان شته او د پاړسو اوعربي دېوانونودلرلوپه باب يې هم خبري کيږي .... دده ژوند د ۱۲۹۱ هـ ق کال[4] په حدودو کي تېاکلای شو اوعمريې تر۹۵ کالو پوري رسېدلی دي . له دېوانه څخه يې معلومېږي ، چي د ژوند وروستي کلونه يې په ګرش (هيلمند) کښي تيرکړي دي " .

ددغي ليکني په استناد د ((فرهنګ زبان و ادبيات پښتو)) محترم مولف هم دده يادونه کړې ده. په پښتانه شعراء کي دامير دکلام د (ی) رديف څلور پښتو بيتونه خوندي دي . زه په غوڅه توګه حکم نه سم کولای ، چي (امير)او (ملاامير) به يو سړی وي. د (امير) په باب خو لوی محقق پوهاندرشادليکي ، چي ظريفه او شوخه طبعه يې درلوده. د ملاامیرپه دېوان کي مادظرافت اوشوخۍ صريحه نمونه ونه موندله . خو دعصر او وخت نزدېوالي اود اوږده عمر تېرول او د ملاامیرپه

---

[3] تلوکان دکندهاردپنجوايي ولسوالۍ مربوط کلی دئ،چي دکندهار ښار لويديځ لورته پروت دئ. شاوخوايې دانګوروباغونه دي. دپښتواوفارسي ژبي شاعر او د تاليفاتوڅښتن ساګزی ملاحسن اخوند(۱۱۷۷ـ۱۲۴۵ هـ ق) دهمدغه تلوکان دئ. فارسي دېوان يې چاپ سوی دئ.زما (هوتک) سره يې يوه ښکلې قلمي نسخه سته ، چي دهرات دنائب الحکومه سعدالدين خان د زوی عبدالعلي خان(خان آغا ؟) په پرمايښت د ((محمد رحيم الکوزي قندهاری الاصل ساکن هرات)) په قلم ليکل سوی دئ.

[4] دغه کال په پښتانه شعراء کي ۱۳۹۱ هـ ق راغلی دئ ، چي چاپي غلطي ده. دغه غلطي زما په پورتنۍ مقاله کي ، چي په (زيري) جريده کي خپره سوې ده ، بياتکرار سوې ده. د مقالې ترچاپ وروسته ما اوفاضل استاد په دې باب خبري هم وکړې او ماوعده ورکړه ، چي دغه غلطي به يو وخت سموم. دادئ اوس (اووه ويشتمه دمارچ ۲۰۰۶ ع) مي خپله ژمنه پوره کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دېوان کي د (نهرسراج وياليې) يادونه[5] (۱) بياهغه وجوهات دي ، چي ددوی ترمنځ شريک دي. د اوسنيو ماخذونو ، روايتو او دېوان ځخه دا فيصله ګرانه ده ، چي ((امير)) او ((ملا امير)) به يو شاعروي. په هر صورت زه اوس دی د ((ملا امير)) په نامه دموجوده دېوان له مخي تاسي ته درپېژنم اودېوان يې درته معرفي کوم. نوره څېړنه به راتلونکي ته پرېږدو . ګوندي داسي مواد لاس ته راسي ، چي ددې موضوع له سپينېدو سره مرسته وکړي.

زمادکتابتون په خطي نسخوکي دملاامیردیوان سته،چي نوم يې ((مخبر العشق جديدی)) پرايېښی دئ . ديوان مردف اوديپای له خوانيمګړی دئ. دوروستۍ پاڼي رکاب يې (ځمامقصود) ليکلی دئ ، چي داکلمات دراتلونکي مخ دلومړي بيت شروع ده . نسخه پرعادي کاغذ په توره سياهي ليکل سوې ده اودډېر بې سليقي او بېسواده کاتب کارمعلومېږي. ځرنګه ، چي دېوان نيمګړی دئ ، دکاتب نوم اود ليکلو کال يې نسته . ددېوان پرځنډو خوځايه ۱۳۲۷ او يوځای ۱۳۲۸ کښل سوي دي. نه پوهېږم ، چي دابه دليکلوکال ياکلونه وي که يا ؟ د دېوان ټولي غزلي اتياوو ته رسيږي اود(ی) رديف هغه ځلوربيته ، چي د پښتانه شعراء په دريم ټوک(۸۲۷مخ) کي خوندي دي ، ، دلته نسته. که (امير) او (ملاامير) يوشاعر وي ، نوښايي دغه بيتونه به په هغو پاڼوکي وي ، چي ضايع سوي دي. ددېوان پيل داسي دئ:

له بسم الله وروسته. هذا کتاب مخبرالعشق جديدی.

نن مشغول سه په الحمد و پـــه ثنا　　په دهان کښبي دي چليږي ژبه ستا

[5] دنهرسراج دويالي يادونه زه پردې خبره دليل بولم ، چي ملاامیرپه هيلمندکي هم استوګنه کړې ده او احتمالا په((ګرش)) کي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هربنده لـــــــره لازم ثناګويي ده　　　　په قرآن کښي بيان کړی پاک مولا

++++

له دېوان څخه يې مادده دژوند په باب زيات مشخص ټکي ونه موندل. دامیرحبیب الله (۱۳۱۹ــ۱۳۳۷ هـ ق) یادونه یې ثوځایه کړې ده:

د سراج الملة والدین ښـــــــه دبدبه ده
ملاامیردده دوعاګوی[6] نه دفرنګ یم

اویا:

ډېردي عـــــــــــــمر دامیرحبیب الله وي
ترســـا یه لاندي ناست امتیان ستا محمده
تل مشغول دقندهار پـــــــــــه آبادي ده
اوس مشغول پـه نهرسراج نهراعلی محمده
نهرسراج به خدای معمورکه وخت نژدي دی
ملاامیرفقیردوعـــاګوی ده هرصبا محمده

دنهرسراج واله (ویاله) په ۱۳۲۵ هـ ق کال دهیلمند له رود څخه افتتاح سوه[7]

ددېوان د (ب) ردیف دیوي غزلي مقطع داسي ده:

دیارلس صدیٔ هـــــــم شپږویشت کاله
ووتېرشوي ملاامیر بیان کوي له هره باب

[6] ((دوعاګوی)) باید دوي ځپي ولوستل سي.

[7] حبیبي ــ عبدالحي پوهاند ــ دافغانستان تاریخي پېښلیک ــ ۲۲۲ مخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دیارلس سوه شپږویشت هـ ق کال دامیرحبیب الله دپاچهۍ اووم کال دئ . له دي تېولو خبروڅخه ثرګندېږي ، چي دامیرحبیب الله دپاچهۍ دوران دملاامیر د شاعرۍ د اوج زمانه ده . په دغه وخت کي دی سپین ږیری دئ ځکه وايي:

ملا امیرپه سپینه ږیره تل ژړا کړي
راشه زما پرغریبۍ وکړه پـو ښتنه

++++

اشعاريې دده پرعلم او پوهي باندي شاهدي ورکوي. دتصوف خوايې درنه ده . اخلاقي شعرونه هم لري. له اشعاروڅخه يې معلومېږي ، چي ملاامیرپه سلوک کي دنقشبندیه طریقي پیرو دئ . دسلوک اوسیر پړاوونه داسي بیانوي:

دوحدت له باغه درخته رابنکاره شوه
نه يې مثل پـــــه زمین لکه نشترو

....

دتوحید ترسوزن ووزه که یکتا يې
که دوتا يې ځان یکتا کړه یک بشر

......

محبت دخدای نـــــهال پرخپل زړګي کړه
اوبـــــــــوه يې په چشمه د شــریعت
اســـــــم ذات د زړه صیقل د سالکانو
تصفیه د زړه راځي پـــــــــــه طریقت
بیابه کشف و کـــــرامات درته حاصل شي
پوشیده لـــــــره داحـــــال د حقیقت
معرفت مي شناخت دخدای پرخپل طاقت ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ملاامیر)) تعریف کـــــــــــوي دمعرفت

په دېوان کي يې يوه تقريبا بشپړه فارسي غزله اوڅوشير وشکر بيتونه سته. فارسي شعريې دټيټي سويې شعردئ او خوندورنه دئ.ٌ

+++++

+

دادهغي ليکني لنډيز و ، چي ماشل کاله وړاندي دکابل په زېري جريده کي خپره کړې وه[8](١). تردې وروسته مې ددېوان قلمي نسخه د چاپ له پاره تياره کړه. اودتيارسوي متن يوه برخه مې (دٌ قٌ تررديفه) پخپل خط په يوه جلاکتاب کي پاکنويسه کړه اونورکارله ګران هيواد څخه دراوتلوله اسيته نيمګورپاته سو . دامتن اوخطي اصل يې له هيواده راته زماموركراچي ته راورساوه اومابياله ځانه سره كاناډاته راووړ(١٩٩٢ ع) . سږکال مې دکاغذوله منځه دامتن راوايست له سره مې وکوت اوکمپيوټري چاري مې يې بشپړي کړې اودخپلو هغو ليکنو په تاخچه کي به يې کښېږدم، چي زماناچاپ آثاردچاپ په انتظار پکښېي پراته دي.

دنوي کتني په ترخ مي لازمه وبلل داڅوټکي نورهم پرخپله پخوانۍ ليکنه باندي ورزيات کړم:

ملاامیردمتوسطي درجې ملا ، دټيټي سويې شاعر، دلوړجوش و خروش مخلص سالک دئ اوپه سلوک کي دنقشبنديه طريقي لاروی دئ. دېوان يې له يوڅوغزلوپرته نورټول دسيراوسلوک مسئلوته وقف کړئ دئ اودتصوف غامض اوپېچلي موضوعات يې په ډېرساده

[8] دنومورې مقالې بشپړمتن زمادناچاپه اثرٌ کچکولٌ په لومړي ټوک ٣٢ مخ کي خوندي دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شعرکي بیان کړي دي .دده شعرله لویه سره هم فوق العاده ساده اوله هنري مزیته خالي دئ اوفني کمزورۍ،قافیوي نیمګړتیاوي اودوزن ناهماهنګۍ يې دلوستونکي مخي ته ډېري راځي،خودتصوفي اړخ زیاتوب يې دشعري قابلیت د نه وړتیا له امله دشعر خوند ورنګ نور هم ورپیکه کړئ دئ . ده ته خپل شعرکله کله دومره لوړښکاره سوی دئ چي وايي ٬ پخته کار سالک ٬ به يې په بیان پوهېږي (د ٬ ن ٬ ردیف) خو حقیقت دادئ چي دده په شعرکي مفاهیم بیخي په ساده پیرایه کي بیان سوي دي .شاعرته دسیروسلوک اوطریقت پرورشوباندي ځان ٬ بالغ ٬ ښکاري اود ٬ دستار ٬ ترلوتمه لري (د ٬ ع ٬ ردیف) خو ځای ځای بیا پخپله ورته ځان ٬ ناقابل ٬ ایسي (د ٬ ف ٬ ردیف) . شاعردسلوک دلاري خطرات هم له پامه نه دي اچولي اودآیات وحدیث په استشهاد وايي چي په طریقت تربل هرمسلک د ٬ ملحدۍ ٬ خطره ډېره ده(د ٬ هـ ٬ ردیف) . دی دخطرځای هم دخپلي تجربي اوپوهي له مخي نویو سالکانوته ورښيي (د ٬ ن ٬ ردیف) .

شاعر غواړي دځینو کلماتو په راوړلوسره خپله تواضع اوانکسار تمثیل کړي اودځان له پاره د(کمینه ، دون همته ....) کلمات کاروي خو ددغو کلماتو مروجي معناوي دعجزو انکسار ښکارندويي نه کوي ، بلکي استعمال يې دلاسه لا د شخصیت ددرناوۍ پله سپکوي.

دملاامیرپه دېوان کي دیولړتاریخي پېښویادونه سوې ده چي مايې دلومړي وارمعرفۍ په لیکنه کي مثالونه راوړي دي اوتاسي يې یوه برخه وړاندي ولوستل (دسراج الملت والدین امیرحبیب الله خان ، دکندهار دنایب الحکومه یادونه اودنهرسراج دویالې دکیندلوکار) . ددې پر څنګ دی وطن ته دروسانودراتګ خبرداری اودهغوپه مقابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي دغزا اوجهادهڅونه کوي (د " و " ردیف) چي مادهمدې متن په (۲۱) مخ (۱) حاشیه کي تبصره پرکړې ده.

دملاامیرشعري ژبه په عمومیاتوکي دلویدیځي لهجې ځانګړتیاوي لري اوپه خصوصیاتوکي بیادهیلمنداوروزګان دشاوخوا پښتنوژبه تمثیلوي . دی ځای ځای دشعري اړتیاله اسیته د کلماتو وروستي حرکتونه غورځوي او" نعمتونه" د "نعمتون" په شکل کاروي.

داوه هغه ټکي چي یادونه به یې دملاامیردشعرپه پوهېدلوکي مرسته وکړي.

محمدمعصوم هوتک

اوکویل ـ کاناډا

۲۷ مارچ ۲۰۰۲ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم اللّٰه الرحمن الرحیم

نن مشـــــغول شه پــــــــه الحمدو په ثنا
په دهـــــــــــان کښې دي چلېږي ژبه ستا
هـــــــربنده لــــــــــــره لازم ثناګويي ده
په قـــــــــــرآن کښې بيان کړي پاک مولا
صددرودوصدسـ ــــــــــلامه دي انعام وي
له ماخـــــــــــــواره امتي پرخپل پېشوا
هـــــــم پرآل هــــــم پراصحابو دده باندي
هـــــــم پـــــــــــرواړه ګذشته وو انبيا
که ظاهـــــــــــرباطن الف شوې مردانه يې
په لباس د (ج) پـــــــه پټ شې ســـــــرتپا[9]
که د(ز)نسبت دي وکـــــــــــړوخپل نفس ته
پردغــــه تقصيرهمېش کــــــــــــوه ژړا
نبه محکمه پيالـــــــــــــه نوش دقناعت کړه
بې صبري ده بدبختي لــــــــــــــــويه بلا
شفقت دفقيروعــــــــــــــظ ونصيحت دی
زياتي نه لـــــــــــــري قدرت دضرب پرچا
راشــــــــــــه ونيسه محکم دربارمحکمه[10]
ځان ورګـــــډ کـــــــــــړه په مجلس داوليا
هرګناه لـــــــــره زنګـــــــــــونه پرزړګي دي
آئينه دزړه لـــــــــــه زنګه کــــــــــړه صفا
که صادق يې يک بيني يک جهتي کـــــــــړه
دتـــــوحيد پرلارتـــــــــلای نه شي دوبين بيا

---

[9] سرتپا=سرترپا
[10] دانيم بيتی کټ مټ وليکل سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګمراهـــــــان دزمـــــاني ترحساب تېردي
(ملاامیره) کناره شــــــه له هـــــــــرچا

***

که ساقي راکه جــــاموله دکـــــــوثربیا
پـــــه کارنه لــــــرم دنیاو سیم و زربیا
هست مي ستا په هست موقوف ده فضل وکړې
پرخپل هست باندي دهست وکـــــړه نظربیا
په نظردکامــــــــــــلانومي منظورکړې
معتکف دي ددربار یـــــــــــم هم ددربیا
ممکنات چي رب پیداکـــــړه په قدرت خپل
داهـــــــــــمه دي نښاني دپیغمبربیا
هیڅ دحسن سیال (یې) نشته پـــــه دنیاکښي
سیالي نه که ستالـــــــه رنګه شمس قمربیا
چي پیداایي ستالـــــــــه رویه کل اشیاکړه
پاک الله پرتاعـــــاشق ، تې[11] کړې اظهربیا
وديدن ته دي محتاج شـــــــاه وګدای دي
که روزي مي ستاديدن شي پـــــه محشربیا
زه چي مست ورندانــــــــــه دزماني یم
دېرمستان رندانـــــــــه دي ستاددربیا
عشق دي هسي سرګردان کړم په عـــالم کښي
نه پوهېږم پـــــه خپل نفــــــع و ضرربیا
بې صبري مي شوه غالبه ستاپــــه عشق کښي
قناعت پیاله که راکـــــــــــړې پقدربیا
دهجران په اورمي مـــــــــه سیځه صنمه
(ملاامیر) که مـــــــــفرح کړې په نظربیا

[11] تې = ته یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

صدقــــه شه صدقـــه شه دل وجــــان زما
تــــــــردیدن وتــــــردیدن دخپل جانان زما
یــــودیدن وعاشقــــــانـــولره بس ده
همېشه دوی ثناخــــــــوان دي دخوبان زما
منتـــــــــظرورتــــــه ولاړدي بې اختیاره
که معــــــــــمورشي په دیدن دګل ریحان زما
نه له سترګــــــوغائبېږي نه په سترګوبرابرده
لاردعقل نشته چي څرګندبه شي سبحان زما[12]
هیڅ تعلیم وعاشقــــــانـــــــووته نه شي
دواړه کـــــــونه دي پرې اېښي پرجانان زما
شابس شابس دعــــــــاشق پرهمت باندي
چي یک بین شـــــویک جهته پرمیدان زما
(ملاامیر)غــریب دوبین دئ تې[13] یکبین کړه
رب کــــریم ده هم رحیم ده هـــــم رحمان زما

***

چـــي طالب شـــــــوم دمطلـــــــــوب
په کـــال سلب شـــــوم مســـــــلوب
هســـــــي رنځ راباـــــــدي راغـــــــی
په مثـــــال لـــــــکه ایــــــــوب
دعشـــــــق دارنـــګ ســـــــخته زورده
بې بصرکئ[14] عشــــــــق یعقـــــــوب
که معشـــــــوق هرڅوجفـــــــاکـــړي

---

[12] ددې بیت څپې د غزلي دنوروبیتودڅپو پرپرتله زیاتي دي.
[13] تې = ته یې
[14] کئ = کړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وعاشـــق تـــه وي مرغــــــــوب
عاشقـــــان چــي همېـــــــــش ژاړي
بيمـــــــاران دي پــــــه مقـــلوب
لــــه دې رنـــــځه به روغ نـــه شـــي
بــــــې ديـــــداره د محـــــبوب
د عشـــق هســــــي غــــالب کار ده
خـــوار عاشـــق کاندي مغلـــوب
پختـــــه کـــار عاشـــق هغـــه ده
چي خپـــل عشـــق کانـــدي محجوب
کـــه مخلـــوق تې عشـــق ظاهر شـــي
نبـــــه يـــــې نه بـــولـــي کتُـــب
ربــــه عشـــق مي پوشـــــيده کړي
هـــم پر شـــرق هـــم پر غـــروب
لـــه نقصـــانه عشـــق نګـــاه کړه
نفـــس حــاضره پر شمال هم پر جنوب[15]
مـــلا اميـــر غريب بيـــان کوي له عشقـــه
په مثـــال لکـــه مرغـــه اخلـي حبوب[16]

❊❊❊

له کاملـــه پيالـــه نوش کـــه په شتـــاب
پرهيزي شـــه لـــه ګنـا کـــه اجتنـــاب
خپـــل باطن کـــړه پاکـــيزه له هره خُبثه
ځان لايـــق کړه چـــي منظور شـــې دا حبـاب
بعضـــي خلـــګ په ظاهر ډېر آراستـــه وي
په باطـــن کي خباثت وي بـــې حســـاب

[15] دانيم بيتى څلورخپې زيات دئ
[16] حبوب = داني . جمع يې حبوبات دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بعضـــي خلګ په باطـــن ســـم آراسته وي
په شـــريعت[17] وي هم ملامت هـــم په کتاب
دغه دواړه نقصـــاني پـــه آخـــرت وي
چي حاضر شي په ميدان د ســـــوال جواب
بختور ده چي ظاهـــــر باطـــن (يې) د واړه[18]
بـــرابر د شريـــعت شـــوه د وهـــاب
راشـــه ټينګ پر شريـــعت شه که دانا يې
په شريـــعت به مفتوح شـــي د جنت بـاب
که څراغ د شريـــعت خـــدای په لاس درکړ
وبـــه نور ته يې عـــاجز ماه و آفتـــاب
هغـــه څـــوک چي ردوي حـــکم د شـرع
خـــلاص به نـه شي د دوزخ د سخت عذاب
پټ پنهـــان له خپله خدايه مشغـــولا کـړه
د صديـــق د سينې بـــوی تـــۍ[19] د کباب
کامـــلان مې غوصـــان د عشـــق د بحـــر دي
ځان جهـــان وځني هېر غـــرق په دريـــاب
پيروي د کامـــل وکړه که صـــادق يـــې
زمونږ په لاس ده د قـــرآن محکـــم تنـاب
ديارلـــس صدي شپږويشت کـاله وو تېر شوي
ملا اميـــر بيـــان کـــوي لـــه هـره بـاب

***

که وصال د جانان غـــــــواړې په قيامت
په اخلاص و پـــــــه تصديق وکـــړه طاعت

---

17 شريعت دلته دعوا مو په شان دوه څپه بيزبايدولوستل سي.

18 اصل: هغه بختور ده چي ظاهرباطن دواړه

19 تۍ = تلۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مجلس ددلبرانو به ورګډ شي
که دې ترک کړ د دنیا زېب وزینت
بې بقاده دا دنیا هیڅ باور نشته
په مثال لکه تیزباد ځي په سرعت
په دنیا پسې هلاکه زمانه ده
ابلیس کاندي حرص غالب ترقناعت
دانایان مې دي مشغول دیار په مینه
پروانه که ددنیا په زیان کثرت
اولیاء خدای نازولي په دوه کونه
نه دیدار به ورعطا کړي هم جنت
توکل موپرخپل خدای زمونږمومنانو
بې له خدایه تکیه نشته دراحت
نه تقوا وهمت خوی دمسلمان ده
دشیطان تابعان ډک په خباثت
امان راکړي دابلیس دبده خویه
دده خوی ده ګمراهي بل فضیحت
مقصود تینګ کړه سوا پرېږده[20]
رضاجوی شه دنه خدای هم دحضرت
محبت دخدای نهال پرخپل زړګي کړه
اوبه وه یې په چشمه دشریعت
اسم ذات دزړه صیقل دسالکانو
تصفیه دزړه راځي په طریقت
بیا به کشف وکرامات درته حاصل شي

---

[20] دانیم بیتی خلورخپي کم دئ.
سوا = ماسوا . اوماسوا دخدای تعالی له ذات پرته نورموجوداتو اومخلوقاتوته وایي (غیاث)

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوشيده لــــــــره دا حـــــــــال د حقيقت
تـــــــــرعرش پـــــورته دي او يازره حجابه
داخل کېږي عـــــارفـــــــــان بلند همت
معرفت مي شناخت د خداى پـــرخپل طاقت ده
(ملا امير) تعريف کـــــــــــــوي د معرفت

***

خوار عاشقه معشوق ګوره که لـــري استقامت
نن دي وارد ئ که پوهېږي د قــــــرآن په تلاوت
عوام خلق دي مجلس د علـــــــــماو فقرا کړي[21]
له تاثيري[22] پيدا کېږي تـــــــوانګري و قناعت
کـــــه راه رويې ســـــم پرلار د شريعـــــت شه
رهروي بـــې شريعته دئ سالک له[23] قبـــــاحت
ملحــــــدان په زمانه کـــــي هســــــي ډېر دي
هيڅ خبـــر په شرع نه وي نه په تـــــرک د جماعت
موحدان مــــي مستقيم همېش پـــرجماعت وي
له ښه خدايه وي ترسان هـــــم له عذابه د قيامت
په لبـــــاس د حلــــــم پټ شه ســـــر تر پايـــه
د حلــــم لباس دئ هرمومن له مرتبه د شرافــــت
حـــــلم خوى د انبيأ و اوليـــــأ دئ کـــــه خبر يې
قـــهر غضب خوى د شيطان دئ نه دئ خوى د ولايت
غـــافـــلان د ياره ذکره، نقصاني په دواړو کونو
عاشقان صفت ګويان د دلبرانو په دنيا هم آخرت
که تــــــــرعرش و کرسي لــــويه دي سينه شوه

---

[21] اصل: عوام خلق دي مجلس د علماو فقرا کړي په هر دم.
او ترلاندې بياورته کښلي دي: د عالم مجلس کوه که ته دانايې
[22] له تاثيري = له تاثيره يې
[23] سالک له = سالک لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوا ءالله به هسي غرق سي لکه فرعـون هم جاهت[24]
(ملا اميره) پر عمل هيڅ تکيه مه کړه فضل غواړه
دغه لوی فضل عظيم دئ چي يې درکړ هدايت

***

د خوبانـــــو سردار تئ[25] پاس پر اسمان خوت
تېر تر عـــرش و تر کرسي پر ښتن ګران خوت
چي مشـــــغوله پــــه صلوت طيبات شو
هر ګفتن يې درمرجــــان تـــر ښه دهان خوت
د امت غـــم يې زرغــــون پر پاک زړګي و
هېر يې نه و چي دربار تـــــه د سبحان خوت
پـــــر دربار د حق تعالی يې قـــدر ډېر دئ
وربخښلئ يې امت نــــاز يې چـــلان خوت
ګفتګوی د ګـــوی مګوی يې سره وکـــــړ
ګــــوی بيان د شريعت دين يې روښان خوت
د مګـــــوی خبري پټې له هـــــر چا دي
پاک حبيب رب منع کـــړئ ډېر يې زيان خوت
طی شـــوه نه فلک اتلس کالـــــه يوه شپه وه
بې مثاله ښه مجلس د دوی تــــــر ميان خوت
پنځه فرض لــــــــمونځونه شپ و روز شول
که چا تـــرک کـــــړه آخرت لړي[26] تاوان خوت
پنځه فــــــرض[27] چي ادا پــــه جماعت شي
خدای رسول به شي راضي دی پــه نېکان خوت
مومنانو امــــــــر ونهی تول پـــــر ځای کړئ

[24] جاهت:
[25] تئ = تلئ (دکندهارکړدود)
[26] لړي = لره يې، ته يې
[27] فرض کلمه دلته دوې ځپې بايد ولوستل سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نصیحت د (ملا امیر) پــــــــر دل و جان خوت

***

زمـــــــوږ و تا ته دی ســـــوالونه یا مغیث[28]
له تا غــــــواړو ډک جامـــــــونه یا مغیث
حاجتمند درتـــــــــــــه ولاړ دي بې شماره
فریاد رس یې، له تا غـواړي حاجتونه یا مغیث
حاجت زمـــــا ده ستا رضا پـــــه دواړو کونو
د رضا دي طلبګار یـــــــــم په عمرونه یا مغیث
هیڅ مقصود مي په ظاهـــــــــــر باطن بل نشته
ستا رضا ما خلاصوي له هـــــر غمونه یا مغیث
ربه قطع انتظار د خـــــــــوار عاشق کـــــړې
رحم وکـــړه دیدار وکړه ته پر وکړه کرمونه یا مغیث
هر عـــــــــاشق چي وي صادق په محبت کښې
تر چشمانـو یې خو ناب وهي موجونه یا مغیث
و خپل یار ته ســــــل نظره د عاشق وي په هر دم
یـــــــو نظر یې ستا دوا دئ د زخمونه یا مغیث
رد ، قبول دواړه مــــــــوقوف ستا په رضا دي
و بنده تــه څه معلوم دي ستا حکمونه یا مغیث
مـــــــومنان مي مقبولین پـــــه دوه جهان کښې
د تقوی توکل ډېر دي اجرتـــــــــــونه یا مغیث
بنه خلعت خدای د ایمان و مـــــــوږ (ته) راکړئ
موږ پـــــــر دا خلعت همېش کړو شکرتونه یا مغیث
پاک قرآن دي را ستولئ لـــــــــــــوی انعام ده
پکښې ډېر د حل حــــرمت دي بیانونه یا مغیث
زموږ ایمان پر پاک الله هم پر قرآن هم پر رسول ده

[28] مغیث (دمیم په پېښن) فریادرس ، هغه ذات چي فریادورته کیږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د(ملا امیر) پر زړه ډېر د عشق داغـونه یا مغیث

***

په کــــوڅـه کي دي ولاړ دي رقیبان کج
همېشه راتـــــه قـــــهریږي غمازان کج
جنګ جـــدل مي له خپل نفسه شب و روز ده
بل پـــــر خنګ راتـه ولاړ ابلیس شیطان کج
په خپل فضل دي اسباب د جــــــهاد راکړ
په اسم ذات ســـــره وهـــــمه کافران کج
د مومن زړه مي تــــــر عرش عظیم لوی ده
اته برجـــــــه پر ولاړ دښـــمن حیران کج
روح بادشاه عـــــــقل وزیر ده که یې ګوري
نفس شیطان ورتـــــه ولاړ دي پر میدان کج
ښه تقوی و همت وکـــــــــړه مدت ورکړه
اته برجه کــــــــــړه محکمه له نقصان کج
بیغمي هیڅ پــــه کار نــه ده د دښمن دار له[29]
د جـــــــرس په شان بیدار شه هم نالان کج
که غافـــــــــل شوي له طاعته له اذکاره
وبېرېږه لــــــه دوزخـــــه لــــه نیران کج
محکمي دا اته برجـــــــــه پـــه طاعت وي
د غافـــــل روح (مي) بندي ده د شیطان کج
سنګـــــــــدلان چي ببدیني که سبب دا ده
د معصیت پـــه رنګ یې رنګ ده دل و جان کج
هغه څوک چي تــوبه ګار شي زړه یې پاک شي
رب غفور ده هـــــــم رحیم ده پر عصیان کج
هـــــر مومن چي توبه ګـــار د ما مضی[30] شي

[29] له = لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

له آینده و ځـــــان ساتي له هـــــر زیان کج
اول ځان تـــــــه نصیحت کـــړم بیا و بل ته
(ملا امیر) بیان وکـــئ[31] د هـــــــر تاوان کج

***

عـــــاشقان سینه سوزان غـــــواړي قدح
ودربارته دي ولاړنـــالان ګـریان غواړي قدح[32]
هـــــرعاشق چي دهجران تـــرمقام تېرشي
ګـــــــــویانوی شـــوپیدا ،وایـــم نشرح[33]
بې صبری راخخه هېرصبرسکـــــــون کـــړ
اوس له ډېري تلـــــــــوسي شوم سینه شرح
په باطن کي دریاب پــــــه جوش خــروش ده
پټ پنهان[34] یم پکښې غـــــرق زه یـــم فرح
خامکاران دي زیانکاران تـــرهـــــغه وخته
چي تمیزورمعلـــــــومېږي دنیکۍ هم داقبح
چي آهن رنګه جـــــــوش ونه که په اورکښې
یوه کیلي کله جوړېږي چي بـه قلف شي په افتح
که دعشق په اورکښې نفس سوخته پخته کړي
دزړه نوربه دي شي پورته کل زمین کاندي اوضح
شریعت درســــــول باغ زه یې باغبان یـــم
(ملاامیر) بې ډنګوي هـــم په ضمني هم په صرح

***

دفراق زهرمي نــــــوش کـــړي زړه خوله تلخ

---

30 مامضی : تېرسوی وخت
31 وکئ - وکړئ
32 داغزل ډېري قافیوي نیمګړتیاوي لري.
33 نشرح یوراز نظم دئ ،چي دهلک دزېږېدلوپروخت دخوشالۍ په خاطر په ډله ییزه توګه ویل کېدئ.
34 اصل : پټ پنهم ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمـــــامزاج شـــــــو هفته يي لکــه دبلخ[35]
ستاوصال زمــــــادوا د هـــــــر مرض ده
پـــــــه کارنه لـــــــرم دوا دهنداوجلــخ[36]
دوصال کوخه دې کـــــوخه دي خلاصه جانانه
رقيبان پـــــــه مـــــــخه راغلل لکه ملخ
اوس حيران يـــــم چي پـــــرکمه به تېرېږم
لاربه خلاصه پــــه غره شي که پـــه سلــخ[37]
هسي ګــــــــرم ده بازاردعـــــــاشقانو
ســــــــوړبه نه شي دسياه بند په يخ کلــخ[38]
وعــــاشق ته يې ژړا پـــــه برخه ورکړه
تل بـــــــه ژاړي چي پـــــه زړه يې خنجرخخ
هـــرګياه مي پــــــه باران خوشحالي کاندي
(ملاامير)ده ډېرخـــــــوشحال په برف پــــرخ[39]

***

مـــــــوروپلاروتـــــه هيڅ مه وو ايه پوچ
مـــــــرتبه بـــــه دي کـــــمتره سي ترمچ
پاک سبحان يې بيان کـــــــړی په قرآن کښي
دوالديـــــــــنودئ حق ډېروباســـــــه غچ
بيامي حق دا ســـــــــتاذانـــــوده بې شماره
ښـــــــه محکم يې ټينګــــوه لکه سپين ګچ
بياحقونه پـــــــــــرهـــــــرچادعلـــــــماوو

---

35 وايي دبلخ هوا يوه هفته سړه بله توده وي. دلته دغه ټکي ته ضمني اشاره ده.
36 په اصل کې (جلخ)ته کښلي دي: نام وطن است
37 غره دمياشتي لومړۍ ورځي ته او سلخ دمياشتي وروستۍ ورځي ته وايي.
38 په اصل کې (کلخ) ته کښلي دي: سردی سخت
39 اصل : فرخ . خوښنګ ته يې بياورته کښلي دي: فرخ شبنم راګويند. شبنم ته خو په پښتو پرخه وايي اودلته يې دشعري ضرورت له امله (پرخ) ليکلی دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنبي مـــــــیراث یې وړی دئ پــــــه پچ
یومومن پــــــربل مومن لــــــري حقونه
نبه محبت سره کــــــــوئ شیطان که تــچ[40]
له کفاروبـــــــه همېش منازعـــــه کـــړو
له کفاروســــــره دئ زمـــــــوږدین غچ
که خپل شیخ که دبل شیخ ته دست بـوسي کړي
تاله فیض وبرکت لاس یې کـــــــــړه مچ
ترکــــــــوه خپلـــــــه رضادبل دپاره
دمومن وزره تـــه ګـــــــــوره نه یې لچ
(ملاامیر) فقیرکه هـــــــرخونصیحت کړي
دانایان خدای پـــوهولي دجاهلوده خوله وچ

***

که مـــــــرګی درلـــــره راغی ژوندون هیڅ
که وصــــــال درلــــــــره راغی بېلتون هیڅ
دانایان پـــــه قیل وقال ډېرخـــوشحالېږي
وجاهل ته قیل وقــــــال مرګ ژوندون هیڅ
که طاعت دي پــــــه مثال ریګ بیابان شي
په ریابــــــه شي برهـــــــم لکه ګلون هیڅ
ځان صدف رنګه صفاکړه پـــــه دریاب کښې
بې دریابه سنګ کلوخ هـــــم سفالون[41]هیـــڅ
درقیمت دئ پیداکـــــــړی پـــه خپل صبر
بې قېمته پیسې ډېــــــــري دمیسون[42] هیـــڅ

---

40 تچ: دغوزارېدلو ، لوېدلو آواز (پښتوپښتوتشریحي قاموس) . دلته به دغوزراولوپه معنا راغلی وي

41 سفالون = سفال = کودري

42 میسون: په معنایې پوه نه سوم. ښایې دمسیون = مسیو = ښاغلی اړول سوی شکل وي. دشاعرپه وخت کې ځیني اروپایي اصطلاحات (انګرېزي او فرانسوي) افغانستان ته رسېدلي وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مجـــــــنون د عــــشق خبري چې باقي دي
ځني ورک ځان وجـــــــهان وهم سکون هیڅ
که مجنون غـــــوندي صادق یې نن دي وارده
دلیلی دوصال غــــــــم خوره نورغمون هیڅ
هر عـــــاشق په خپل معشوق پسې مجنون ده
که معشوق وفاونه کړه شـــــــــواخون هیڅ
که عــــــاشق یې پیروي دپاک قرآن کـــړه
بې له خدایه بې رســــوله نــــورحبون هیڅ
(ملاامیر)[43] چـــې همېش ژاړي مــرادیې ته یې
بې له تادي تــــول باطل واړه ســـمون هیڅ

***

د مخلوق پــــــه صفت مه شــــــه ارجمند
ګمنامي کــــــــړه چې دي رب کاندي پسند
که هرڅو لذیذ طـــــــــعام وخوري بې یاره
هیڅ به درنه کـــړي په خوله وزړه کښې خوند
په مجلس کښې داشراف ــــــــونه ادب کړه
خبردار شــــــه چې اوازنه کــــــړې بلند
حـــــــــرکات وسکنات که کلـــــمات وي
په ادب کښې احتیاط کــــړه که یې هوشمند
بندوبست دآخــــــرت کــــړه که دانایې
پـــــه کارنه ده دد نـــــیاد بربست وبند
پر دنیا بــــــه پاته نه شي هیڅ وګــــــړی
که دمت حکم پـــــــروشي دخـــــــاوند
دطـــــاعت دي خدای درکــــــړي اسبابونه
نفس بندي کــــــړه دطاعت په لـــوی کمند

[43] اصل: ملاامیرمحمد. مادوزن دوارني له خاطره ونه کیښ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان محکم کړه دخپل رب وبندګۍ ته
په عقبا به نیک وبد شي درڅرګند
بدبختۍ غلبه کړې پرهر چاده
(ملاامیره)ځان ساته له مکر وپند[44]

***

څوک بندمه شه ددنیا په زیان وسود
خپل دلبر لره ورتګ تاله بهبود
پایمال کړي عاشقان جفادترکو
زه پایمال یم هم اسیریم هم مفقود
محصل دمرګ که درشي سهل کارده
نه چي دروmي تراسمانه دعشق دود
بي وصاله څه ژوندون بندګي نه ده
دوصال دپاره ږده سرپرسجود
که دعجربندګي کړه خدای قبوله
ستادرون به شي خوشبوی ترلونګ عود
په هرغم پسي بنادي ده آیات ګوره
پاک خلیل شو په امان غرق شونمرود
سودله خدایه زیان له نفسه پیدا کیږي
په سبب دنفس هلاک شوه عادثمود[45]
سخته روځ دآخرت زموږپه مخه
اوس بایده دي استغفارویل د درود

---

[44] په دې نیم بیتي کي(پند) دنصیحت په معنانه دئ راغلی، بلکي (مکروپند) دواړه اصطلاحاً دچل وفریب په معنا راغلي دي.

[45] اصل: په سبب دنفس هلاک شوه عادیان هم ثمود.

عاد و ثمود: عاددسام بن نوح(ع) له نسله وه .ددوی له پاره خدای تعالی هود(ع) ورولیږه خودنافرمانۍ له اسیته دباد په توپان هلاک سول اوثموددحضرت صالح (ع) امتیان وه . وایي دوی دنافرمانۍ له امله ټول وسوځېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شب وروزده کـــوچ وبارد ښـــونیازمنو
لکه کوچ کـــوي سحاب پـــه بهارزود
دغج جهاززاته جوړکـــــــړی خپل دلبرده
نه پوهېږم چي به ووزم که به غرق شم په کبـود[46]
وجودي وحدت[47] مــــقام پـــرمنصوراغی
ځني ورک فـــرق دواجدهـــــم دموجود
خـــــوا ربنده ده درمانده په دوه جــهانه
(ملاامیر) بیان کـــــوي خدای یې مقصود

***

ددلبریاري کـــــړه ټینګه تــــــرپولاد
ځان یې یار کـــــړه په زاري و پــــه فریاد
ترکــــوه خپله رضادیارلــــــه پاره
پـــــه یوه نظربــــــه تاکاندي اوتــاد[48]
ودلـــــبرته دي معلوم ظاهــــرباطن ده
کــه تاریک وي کــه صفاوي کـه کسـاد[49]
هـــــــرسړی چي دپاکانومجلس غواړي
ځان دي پاک کـــړي له هـــرخبثه له فساد
هـــــره درخته چي شیرینه وي په باغ کښي
پرمالک یې قـــــدرډېروي تـــــرشمشاد
که څـــــوک وکاندي نـــظروحقیقت ته
بې له خدایه نــــــورمقصودهـــمه برباد
غیروباســــــه له میانه پــــــرلاړسم څه

---

46 دانیم بیتی دغزلي تربحرڅلورڅپې زیات دئ.
کبودته یې په اصل کي کښلي دي: دریای کبود
47 اصل : دوحدت وجودي.
48 اوتاد دخدای ددوستانویوه ډله ده اودنړۍ په څلوروګوټوکي تصرف لري.
49 کساد: هغه څه چي ناروا وي ، یارواج ونه لري یایې خریدارنه وي (غیاث)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وصال بـــــه يې معمورشي پـــه خپل مراد
د دنیا پـــــه جاه دي هیڅوک غلـــط نه شي
ګاهي ســـپوروي پـــــرسمند ګاهي افتاد
هـــــغه تخت چي په هـــوا د سلیمان تــئ[50]
خوآخـــــرزیرزمین شــــــــو بې بنیاد
ابراهیم بن ادهـــــــــم چي خدای بادشاه کړ
بیا یې ترکه کــــــړه دنیا پـــه دین شو بناد
هـــــرمومن دئ مبتلا پـــه دوه مقصوده
یـــــو ناقص ده بل کامل که لـــــــري یاد
داناقـــــــص مي دئ دنیا ، کامـل ایمان دئ
تـــــــه کامله ټینګوه ناقــص نامــــراد[51]
کامـــــــلان چي جستجوی دآخـــرت کړي
نیک عـــمل یې دئ تـــــوښه دلاري زاد
اول ځــــــان ته نصیحت کـــړه بیا وبل ته
(ملاامیرمحمـــده) ژاړه پــــــه فـــــریاد[52]

***

کلـــــمه مي ده ویلي مـــــاپــــرتامحمد
چي لـــه رویه دي پیدا شـــــوه دادنیامحمد
(وه) راغــــــــلي ډېردینونه تـــرتاوړاندي
ستادادین محکمي تېره تـــرهــــرچامحمد
نه زمین ونه اســــــمان نه عــرش وکرسي
امکان نه لــــــــري چي بربه شي ترتامحمد
خدای درکـــــړې بلندي پــــــه دواړو کونو

---

[50] تئ = تلئ
[51] نامرادته په اصل کي لیکلي دي: بی فایده
[52] اصل: ملاامیرمحمده ژاړه په زاري وپه فریاد

(c) ketabton.com: The Digital Library

له اوله يې پيدا كــــړه لــــويي ستا محمد
تـــــه سبب يې دهـــــمه مسبباتو
رب سبب كړې دهـــــمه واړو سوا محمد
ستا ګـــــــړيوان به ټينګوم پاكه حبيبه
ستا ګړيوان مې شـــــريعت مصطفا محمد
دوحدت په زمـــــانه كې تـــوره شپه وه
تاريكه شوله زايله چې دې نوركړه تجلا محمـــد[53]
چې پيدا كړ پاك سبحان نـــــورد حبيب خپل
دمعشوق يې انعام دركـــړئ پاک مولا محمد
ته دغيبو خــــزانه وې پـــــه وحدت كښې
له وحـــــدته رابيرون شـــوې پردنيا محمد
مــــابنده لــــره لازم چې تل شاكـــريم
چې مشغول يـــــم په ثنا وصفت ستا محمد
اميدوار دشـــــــفاعت دپاک رســـول يم
كه شفيع شو[54](۲) مابه خلاص كړې له ګناه محمد
پـــــــه رحمت ســــره بللى پاک الله دئ
رب بادشاه كـــړئ دجـــملهٔ وو انبيا محمد
يــــــولک خيرويشت زره دي لښكـــرو مقرر
ته دټولو هـــــم سرداروې هـم بادشاه محمد
ستا په دين سرې[55] منســوخـــه كل اديان كړه
ستا رب مرحــوم كــــــړې په رشتيا محمد
ډک روى دزمين ولـــــه غـــفلته يا سروره
ستا ددين روښنايي شـــوه ترعرش بالا محمد

---

53 دانیم بیتی دغزل ترنوروبیتوڅلورڅپې زیات دئ.
54 اصل: كه دى شفيع شو ....
55 سرې = سره يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

عــــــارفان چي رسېده که ولاهـــــــوت ته
دغــه فیض وبرکت هـــــــمه دئ ستامحمد
له عـــــــدمه چي وجـــــــود دهستۍ راغی
ستاله هسته راپیدا شـــــوه کل اشیاء محمد
ســـــــرچشمه یې دجـــــمله وومخلوقاتو
ته آبخـــــــــوریې داعـــــــلی وداد نامحمد
عـــــالمان دي وارثان دین پــــــه روښانه
تــــــرقیامته ستاددین دي خیرخواه محمد
کافران مي تورزاغـــــــان مخوني[56] تـــورو
نه ښاییږي چي بــــه ګډ شي په باغ ستامحمد
ربه روی دپاک نبي زه خـــــوارعــــاصي یم
عفوه غــــــوارم معتکف ستاددرګاه محمد
خدای لوی کړی په لویي ترهـــــــرمخلوق یې
هـــــم ترعرش هم ترکرسي هـــم ترسمامحمد
زه فقیرخـــــواریم دوعاګـــوی دمسلمینو
هــــــم دواړوعلماوفقراهـــم اولیامحمــد[57]
په توحید کښې مي صادق کـــړي ستاپه مینه
(ملاامیرمحمد)[58] دي غــلام ده هم ګداامحمد
محمداســـــــم محضه زمــــــورډنبي ده
پــــــه نګین کښې نــــوشته دانبیامحمد
دهــــــرمومن پرزړه مرقـــــــومه کلمه ده
(ملاامیر) غـــــــریب ده ولي وارخطامحمد

***

[56] مخوني = مخونه یې

[57] دانیم بیتی هم دنورونیم بیتیوپه پرتله ثلورځپې زیات دئ

[58] دلته باید (امیرمحمد) تول دري ځپې ولوستل سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تخت وبخت زموږ د باد شاه دې برقـــــــــــراروي
پـــــــه سراج الملت والدین ده مســــــما محمد
ډېردې عـــــــمر د امیر حبیب الله خـــــــــان وي
ترســـــــایه لاندې یې ناست امتیان ستا محمد
ربه اباد نائب صاحب لـــــــــــرې تـــــرډېــــره[59]
اخلاص کښ ده د پیشوا هـــــــم د باد شاه محمد
تل مشغول د کند هـــــــــــــــــــــار په ابادي ده
اوس مشغول په نهر ســـــــــراج نهر اعلی محمد
نهر سراج به خدای معمــــــــورکه وخت نزدې ده
(ملا امیر) فقیرد وعاګــــــــوی ده هرسبا محمد

***

که له یاره پـــــــــــــــــــــــریار راشي د وصال کاغذ
پرچشــــــــــــــــمانو قبلوي د ځان پایمال کاغذ
که عـــــــــاشق لـــــــــــره یې خط د قتل راشي
وعاشق ته معلـــــــــــــــومېږي ډېرد خیال کاغذ
د منصورچي عشق صادق وحــــــــــال یې ګوره
پاس پـــــــــــرسردد ارخندان ورک وجنجال کاغذ
پایبوسي دي سخته ګــــــــــــــــــــرانه ده صنمه
زه به نسمه[60] ومخ تــــــــــــه ســـــــتاد فـــال کاغذ
نادیده پـــــــــرتامین شـــــــــــــــومه جانانه
راستولی دي خـــپل دوست لـــــه[61] د جمال کاغذ
که مي سرومــــــــــال برهـــــــم شي ستا په مینه
(ملا امیر) مي نه غـــــــــــواړي د سرومال کاغذ

---

[59] له نائب ښخه یې مراد د کندهار د هغه وخت نائب الحکومه سردار محمد عثمان خان دئ.
[60] نسمه = نیسمه
[61] له = لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

امتي يـــــــم دنبي خـــــــيرالبشرسرور
ستادربارکښي تـــــرهـــرچاده معتبرسرور
له خپل نـــــــوره پيدادحبيب نـــــورکړ
بيا پيدادده له نورشـــــــمس وقـــــمرسرور
ناسوت پټ ود غفلت پــــــــه تاريکه کښي
ستاپــــه نورسره روښان کـــوه وشجرسرور
تــــــراول اولين ده ترآخــــــرآخـــــرين ده
په شفاعت سره مخصوص ده پــه محشرسرور
ستاامت بـــــــــه منتظرد شـــــــفاعت وي
دبخښښ ناري بــــــــه کاندي پراکبرسرور
ســــــــــتاامت به وبخښي ته به راضي شي
بيادي بخښه دنيکانو پـــــــــه قدرســـــرور
دمعصيت په رنځ رنځـــــــــوريم دواغـــوارم
د(ملاامير) دواستاشفاعت دهــــرضررسرور

***

ډبرراغلي ستاغـــــــــمونه زمــــــــاپرسر
زه خـــــــوشحال يم ياره مــــــه شه مرور
پيداشـــــوی زماصورت دغـــــــم دپاره
قبول کــــــړی مــــــابنده پـــرخپل بشر
په معناکښي لوی نعمت ده غمي[62] مـــه کـــړي
ډبرلــــــذت لـــــري ترقند وتــــــرشکر
دعشق اورچي پـــــــــه صورت[63] ونـــه لګېږي
که تــــــه تــــــــه وې ته به نه شې اې غريبه

[62] غمي = غم يې
[63] (صورت) بايديوه ځپه ولوستل سي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که نـــــه تـــــه وي نـــــه دي زه څه برابر
په مجلس دخـــــــــوبرویانو که ورګډ شوي
پاکـــــــیزه بــــــه ځني ځي لکه سپین زر
تردوه بنـــــهره شه[64] ورتېـــرهلته مجـــلس ده[65]
ته ســــامع شـــــه دشین هـــې[66] دزېروزور
ستامقصودبــــــه تاته تې وجیم[67] (۲)انعام کړي
دامقام دهــــــــغه ده چي قبول کړي د(ده)در
دتـــــوحید ترســــــــوزن ووزه که یکتایي
که دوتایي ځــــان یکتای کـــړه یک بشر
خدایه (ملاامیر)عـــــامل دخپل بیان کـــړي
چي تېریږي تـــــرتـــــــوحید ســـــم برابر

***

جفادي اورلګــــــــــوي صنمه لیري کړه نار
ودي سوم سرترپایه خودبه کـــــــومه ګفتار
شیرین ګفتاردجانانکه شنیده کـــــــړم یاره
ترسرومال یـــم ورتېرکه کښېنوست زماپرکنار
سیمین بدن ددلبرمـــــثل بې[68] نــــه وي هیڅوک
پتڼ په اورتل سوځي اوس پرماخوارراغی وار
ستادبهاربلبلان شیرین زبان دي ګــــــــویان
لیري دي ګــــرزي زاغانوګل تې[69] نـــه وینم لار
رنځوریم زمـــامقصودهته یې همېش موجوده

64 په اصل کې ورته لیکلي دي: ازشهردنیاوآخرت ګذرکن.
65 په اصل کې ورته کښلي دي: مرادمجلس مشاهده میباشد
66 په اصل کې ورته کښلي دي: سامع قرآن شاهاشوبمع عمل صدق
67 په اصل کې ورته لیکلي دي: تاج
68 بې = به یې
69 تې = ته یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دواله تاغـــــوارمه پردردي پروت یم بیمار
غمازه مه کــــړه هی هی نه پېژني خپل پردی
زه دي دښمن ګــــړندی مخ له درځم په تلوار
ستادهجران تلخکي پــــرمالازم شبخیزي
برمن مکن ستمی عـــــاشقان هست ناقرار
ستادوصال په هوا ســــــرګردان یم ترآسیا
من چه کـــــنم صنماپروت یم داورپرانګار
ربه په روی دحبیب ماکـــــړې غالب پررقیب
تویی ګل من عندلیب نیست مـــرابی توبکار
چند ســـــــوزم درآتش ترا باشد این روش
من غـــــلام خدمتش مـــــران مارازدیار
ملاامیرهست فــــقیرمـــــرید شیخ کبیر
مــــراتوبه برتقصیرعفوخــــواهم زغفار

***

خـــــم زلف توپیچ وتاب لکه مــــــار
عــــــاشــقان هست تشنه لبه ددیدار
مجروح شددل مـــــن زدست جان ای صنم
که دیداررا کــــــــړې یاره زما دوا دپرهار
موســــــــم ګل ګل ، ګل میشود شکـوفه
غفلت مکــــن ای بلبل آمدبتونـــــوبهار
چه ګناه کـــــرده عاشق دل وجان برده معشوق
امانت کی میدهی ، دلبره وکـــــــړه تلوار
هست خندان دلــــبرم نـــــــظربمن فګند
شب وروزم انتـــــظارکه رابنکاره شي نګار
سرګردان شـــــوم دلبرا ستاددیدن په هوا
دیداربمن کن عــــــطاځای دکــفارودنار

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملا امیر) غـــلام د دلبر ستا د درګاه خاکستر
ربه زاري کـــومه مران زکـــوچۀ دار

***

ستا په عشق کښي قبلـــوم د ځان پېغور
هیڅ باک نشته که برمنډ یـــم که ســرتور
نام وننګ را څخه ورک شـــو ستا په مینه
اوس د عشق پـــرآس همېش یم زرین سپور
د دنیا کـــورکه خـــراب شي نقصان نه ده
خدای دي نه کاندي خـــراب د عقبا کور
د نیکۍ پـــه زراعت که ځان کـــړي ستړی
پاک الله به شي خوشـــحاله هم غمـخور[70]
خـــوی د ترکو دئ چپاو د عـــاشقانو
عاشقان واړه مـــغموم په غـــم نسکور
رقیبا ن را تـــه ولاړ تـــوره په لاس دي
نه بېرېږم خدای را کـــړی د عشق اور
که یو زخم د خـــطار اباندي جـــوړشي
په یوه ګذار هـــزار کـــړم شل او کور
که محـــرم زه د دربار د خپل اشنای شوم
په کار نه لـــرم جنت حـــورغلمان نور
هغه څـــوک چي مستغرق فی الفیوضات شي
ځـــان کـــړي پټ د زماني د شـــروشور
یو ګـــوره، یو بوله، یو وینه ، یو غـــواړه
(ملا امیره) یک بین شــــه نه یي شب کور

***

ستا د عشق پـه شراب ګـــرزم مست خمار

[70] غمخورته یي په اصل کي کښلي دي: نبی علیه السلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ماورک ځـــان وجــــــــهان شوهم قرار
راشـــــه ونیسه خبردعـــــــاشقانو
چي حیات دي که مــــــــمات دي که بیـمار
ستادعشق په رنګ مي ســـور درون بیرون ده
نه پــــــــوهېږم چي لاله شــــــوم که انار
ستاددرخــــــــاوري به کړم په سترګو پوري
خپل چشـــــــــمان روښانوم له ګردغبار
بي تکلیفه مي ناري دي پــــــه هـــــرګ کښي
دهـــــوهــــــواوازنغمه کـــړي وارپه وار
دتـــــــوبي ونه که هـــــــرخـــومېوه داره
زمــــــــادیارپه رنګ بـــــه نه وي مېوه دار
که وفاکړي که جفاکړي مــــــراد(دي) خپل ده
ستاجفاده سخته ګـــــــرانه دوفایم طمعدار
عـــــــاشقانوځــــــان سپارلی پرخپل یارده
(ملاامیره) ځــــــان سپاره پـــــرحق ستار

***

ځان ببغم کـــــــــړه له دنیاځخه لکه مـــــــړ
ستادروح شـــــــــهبازګذرکه ترعـرش لوړ
داخلاص پـــــــرمیدان باندي شــــه محکمه
بي اخــــلاصه وشیطان ســـــــــریږي شوځوړ
ربه راکاندي تـــــــوفیق پرطـــــاعت باندي
دحساب په روځ مامه کــــــــــړي په خط پړ
غریبي ددنیابنـــــــــه ده تېرېده کــــــــړي
دمحشرپه روځ مامه کـــــــــــړي غریب اړ
ستادربارد عــــــــاموخاصو ، منعه نشته
زه درتلــــــمه رقیب کــــــــــړم په بدککړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

تشنه لب یـــــم دوصال جامـــونه راکړه
ماسیراب کـــړه تردښمن مي کــــړه ته لوړ
چي هــــــجران دي دوصال له مــخه راغی
بې زحـــــمته هنجه وړای نه شي کاکـــړ
هــــــرسړی چي کسب وکاندي هـلاک شي
په دهـان کښي یې هـــــــرشی وي لکه ګوړ
ســـــتادرباره دپاکانــــــودنیکانو
(ملاامیر) ده ګناهـــــکارپــــه ګناه خړ

***

راشــــــه زمادزړه همدمه وکـــــړه ناز
لـــــه رقیبه مي زړه تلـــــخ ده لکه پیاز
ستامحبت مي پټ پــــــه زړه کښي وساتلی
په آخـــــرراڅخه فاش شــــو دزړه راز
ګـــــویاني له خپله ســــــوزه دهرچاده
څه به وایم زمـــــــاهمت شــــولکه باز
چي درون دچــــاپخته دعشق پــه اورشي
عاقبت تــــــردهــــــان وزي درپه ناز
څه بنده څـــــه یې همت څــه یې طاقت ده
چي ستادرله بـــه درشي عــــاشق پایواز
دامید په دریاب غـــــــرق لکه غـواص یم
دربه کله پـــه لاس راکـــــــړي زمادمساز
جاهـــــــلان مي له طاعته غـــافلان دي
غفلت وړي ګـــــــویامړه دي پـــــه مجاز
(ملاامیره) ګـــــــــمنامي وخاکساري کـړه
خپل ځــــان بوله کم تــــرملخ هم ترتـــاز[71]

---

[71] تاز: یورازحشره ده. چورچورکه (پښتوپښتوتشریحي قاموس)

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

ستاو دیدته زمـــــاډېرکېږي هـــــــوس
محروم مه کـــــړه ماغـــــریب لکه مګس
دوصال دباغ دي سخته ګـــــــــرانه لارده
ګرانه نه ده چي فـــــریادکـــــړم دجرس
ستاددیدخیال به ونه وزي زمـــــــــاله سره
که رقیب راته غـــــونډۍ کـــړي خاروخس
سمندرنګه ســــــــاکن دعشق په اوریم
نه په مرم نه دوتـــــولـــــــــــــرمه وس
دیوسف په شـــــان بندي دغم په څاه شوم
دوصـــــــــال کاروان مي شه ډېرو ډېرپس
هرمــــــرغه چي وي ایله په هـــــواګرزي
چي بندي شي ګالـــــوي بـــــند دقفس
که وصال غـــــواړي خدمت په اخلاص وکړه
په هــــردم درته حاضرفــــــــریادرس
ستاد سترګـــــوکتوو ایستم له حـــــاله
پردغـــــــه حال پېژنـــــم کس وناکس
دایقین ده چي دمــــــــرګ سپاره به راشي
(مـــلاامیره) تاله څـــــه خنداهـــوس

***

ســــــتاپه فضل بـــه خلاصېږم له خناس
تل جهادورسره کـــــړم یـــــم په هــراس
زمــــــاپه زړه کښېي اچــول دخطروکاندي
غواړي ماکـــــړي مســـوس[72] په ډېروسواس

---

[72] مسوس: هغه څوک چي وسوسه ورلوېدلي وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که توفیق مي خــــدای رفیق کړېږده باندي
پرې بې نه ږدم بې مـــــرګیه په خپل لاس
چي دښمن دچا په کــورشي حال بــې[73] څه وي
زما پر کـــــور همېش ولاړ د دښـــمن آس
راداخل زما په خــــونه نفس شیطان شوه
بندګي مي پــه عـــذاب شوه وکړه قیاس
په تصدیق وپه اخــــلاص عبادت وکــړه
ځان ساته قـــوي دښمن لـــري خناس
ښه صفا کـــــړه روح و زړه په ذکــروفکر
خپل دلبر لـــــره ورځه صاف تـــر الماس
هـــــر عامل به جزا مـــومي د عمل خپل
(ملا امیره) نیک پـــر بدو کـــړه تل پاس

***

خدای د رکــــــړی ډېر دولت سنګ پاروس
ســــتا پــه زړه کښي مکان لکه پانوس
د دولت دي هـــــوادار ډېر دښـــمنان دي
پسي ګرزي کیقباد هــــــم دقیانـــوس[74]
ښه دولت لـــــره زنانـــــوته نګاه کــړه
پــــرېږده شــه که سردي وي که تمـــوس[75]
ترســـــهاره بیداري کـــــړه غفلت مه کړه
که غـــــافل شوې پرتاړغ کـــوي خروس
که دي دا دولت نــــګاه کــــړته بادشاه یې

---

73 بې = به یې
74 کیقباد : دایران افسانوي پاچا چي وایي سل کاله یې په خورا عیاشۍ کي پاچهي کړې وه (غیاث)
دقیانوس:یو ظالم پاچا و چي وایي اصحاب کهف دده له بېرې له ښاره وتلي و او په غار کي پټ سوي وو
(غیاث)
75 تموس:دګرمۍ موسم. دکندهار پښتانه تموښ ورته وایي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـــــــقابل دي نه وينــــــــمه چين و روس
سنګ پاروس که داخل په لـــــوی بازار کړي
خدای به درکړي خوشحالي تــــــرنو عروس
تکليفات د شـــــــــرعي پنډ پرخپل سر کړه
(ملاامیره) بې تکليفه لـــرګی نه کېږي ابنوس

***

په صيقل ســــــره ګناه کـــــړه دزړه تراش
د توحيد پـــــه نورغايب کـــــــړه بدخفاش
که صادق يې امـــــرونهی کــــړه محکمه
په قــــــرآن کي نقش کـــــــړی دئ نقاش
خـــــوباطله مـــــدعاد ښمن نه کـــړي
مـــــــدعاد ښمن دئ پـــــه شرعه پاش
ته آئينه د شـــــــرع نسه[76] وخپـــل مــــخ ته
ســــتاعيبونه به ښـــــــکاره شي بې تلاش
هـــــربنده چي پـــــه اخلاص بندګي نه که
په قيامت بـــــــه شرمنده وي مـــخ يې خراش
هـــــربادشاه چي پرسپاه دولت بسيار کــړي
هـــــرسپاهي وي تېرترسرهـــــــم ترمعاش
(ملاامیره) دون هــمته تــــرهــــــــرچايي
هسي کـــــم يې ددنيا تــــــرادنی مــاش

***

په حصول د مقصود تل ګـــــــــرزي درويش
پرې بــــــه نه زدي خپل مقصود په زړه دلريش
ترک وهــــــــــلي ده دنياد خـــداى دوستانو
تردنيا تېرشـــــــــــو محبت د خداى ورپېش

---

[76] نسه = نیسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې له جـــــذبه دوه جـــــــهان کله هېرېږي
که مــــــجذوب شـــوې له تا پاته ګاوومېش
طــــــريقه وعشق ته جــــــذب الـــــهي ده
ته عــــــاشق يې که رب جذب کئ[77] درپېـــش
که عاشق شــــــــوې دغه لوی فضل درب ده
داســــــــــم ذات په تېغ زخمي زړه همېش
دخدای اســــم ده ساکرتابــــــه مسکورکړي
يک بيني ويک خـــــــواني به کړې ستاکېش
متنفربه له مخلــــــــــــوق ظاهــــرباطن شې
کع دې ياروې که اشـــــــــناوې که دې خوېش
نبه بيان دجـــــــذب عشق ده مـــــــومنانو
(مــــــلاامير) يې بيان وكـــئ[78] خيرانـــــدېش

❋❋❋

په خپل ژوندچې خپل يارنه کړې فــــــراموش
خپل يارب ـــــــــــوله تابه کاندي زرين پوش
وعـــــــــاشق ته دمعشوق صفت شکـــــروي
په ظاهــــــــــره وي آرام باطن پــــــــه جوش
په خپل عشق دطاعت بارپــرمعشوق سپک شي
پــــــــروانه که ددنياپـــــــــهٔ خريدفـــــروش
عشق هــــــــــغه دئ چې پرشرع مــــوافق وي
مخاف له شــــــــــريعته شيطاني حق فراموش
نه ده چـــــاميندلی عشق پـــــــــه کسب جانه
داالباس دهغه چاده چې يې رب کاندي وروپوش
دديداردې طلبګارعـــــــــاشـــــــــقان واړه

[77] کئ = کړئ
[78] وکئ = وکړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

همېشه وي سرګـــــــــردان ګـــــرزي مدهوش
(ملا اميره) که صادق يې پـــــــه طلب کښې
شب وروز د جفا زهـــــــــرکړه ته نــــــوش
همېشه بيان د عشق کـــــــړه (ملا امیــره)[79]
په بیان کښې دي ثـــــواب ده نه شي خموش

***

زمـــــــــــا دزړه خيال تېرېده کاندي ترعرش
ارام نـــــه که د دنيا پــــــرفـــــــاني فرش
ستا د عــــــــشق له برکته مستغني شـــــوم
دوه جـــــــهانه راته هيڅ شـــوه لکه قــرش[80]
راخځه هېرد هـــــرشي خوند شي پـه دهان کښې
نه پـــــوهېږم چي داتلـــخ ده او که تــرش[81]
چي دعشق په اورمي ســـــــوی دل وجان ده
جنګ آســــان شــو د اورس[82] هـــــم دحبش
ســـــــتا دعشق په جامــوهسي مست خماريم
دنا کـــــس اوس منت باريـــــــم هم بارکش
رقيبان راتـــــــه ولاړ ستا په کـــوڅه کښې
پرورځم مانـــــوش کــــــړی دی ستا برش
دوي چشماني مي ځلورشــــــوي ستا په لوري
منتظردرتــــــه ولاړيـــــــــم پـــه جنبش
توکل پرخپل خــــــــالق کـــړه (ملا اميره)
خپل خـــــــالق بيا له تاکاندي سوال پرسش

***

[79] اصل: ... ملا اميره فقيره
[80] قرش: د يوې سکې نوم دئ.
[81] اصل: .... داتلخ ده که شيرين ده که ترش
[82] شاعر دلته (اورس = روس) له عامه محاورې سره سم راوړی دئ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخپل یارطلب کــــــوه تل پــــــه اخلاص
ځان غوټه کـــــــړه په دریاب لکه غــواص
عاقبت بــــــه درپیدا کـــــــړي ترسرتېره
ته بــــــه شي په دغـــــــه درکلان خواص
که دي ســـــــرله تنه بېل په غــواصۍ شي
په عقبا بـــــه پیدا کـــــــړي دسرقصاص
په طلب کښې دوصال که څـــــوک فنا شي
رب به ورکـــــــړي درجــه دخاص الخاص
په تـــــــقوا و په اذکار زړه نـــــرم کېږي
پـــــه مثال لکه چي نـــــرم ده رصــاص[83]
راشــــــه پرېږده دادنیاطلب دیار کــــــړه
ته مسلــــــــم یې نـــــه ولیدبن عاص
ددنیا مــــــحبت حـــــجاب ده (ملاامیره)
راشه ترکه دادنیا کـــــــــــړه په اخلاص

***

دمعشوق دربارله څـــــــم لـــــــرمه عرض
که نـــــــقاب له مخه واخــــلي سرعوض
زه عــــــــاشق یم منتظرســـــتاودیدن ته
ستاپه دیدستا پــــــــه رضالـــــرم غرض
که عـــــطاراته دیدن کـــــــړي زماصنمه
زه خــــــوشحال یــم که وړیاوي که په قرض
بې له تامي هیڅ مــــــقصودپه زړه کښې نشته
پرعــــــاشق باندي طلب دمعشـــوق فرض
عــــــــاشقان پــــه هجران سوي دي دلبره
ارام نه کـــــــــړي یو ســـاعت پرزمین ارض

---

[83] رصاص: قلعی (یورازفلز).

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه خـــــــوک چي توانګرپه قناعت شي
زړه یې خـــــلاص شي د دنیاله سخت مرض
دانایانو لــــــره لـــــږ اشـــــاره بـــس ده[84]
(ملاامیره) جــــــاهــــلان دي په زړه قبض

***

و خـپل یار و تـــــــــه ژړاده زمـــــــا فقط
تــــــوکل پــــــرتا ، نه پربل چاده زما فقط
نبـــــــه مي یار نبـــــه یې دیدارده بې مثاله
ستادیدار تـــــــــه ډېره تمــــــناده زما فقط
محــــــروم ستاله دیداره هــــــغه څوک دي
چي کافــــــروي دی دښـــمن ستاده زما فقط
تل دزړه دیګ پــــه جــــوش دعشق په اور
ترچشمانو مي خــوناب ګاه وبیګاه ده زما فقط
پخته کار عــــــــاشقان موج لکه دریاب کړي
ځني ورک ځان جــــهان محبت پرتاده زما فقط
منصفان که انصاف وکــــړي په خپل ځان کښي
هیڅ منت بــــــه نه پرتاونه پرمــــاده زما فقط
په عالـــــــم کښي منت بارشوې (ملاامیره)
د تهمت په پېټې ماته شــــــوي ملاده زما فقط

***

څــــــــوبه ګـــــــرزمه ژوندی پردابساط
طمع نه کــــــــړم چي پیدابه کــــــړم نشاط
شیرین عــــــــمرپه غفلت رابانـــــدي تېرشو
نه مي وکــــــړه بنه تــــــقوا واحتیــــاط[85]

[84] اصل: ... لږاشاره بس وکافي ده
[85] اصل: ... بنه تقوا وعبادت احتیاط

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیا ځـــــای د کـــــوچ و بار هیڅ باور نشته
و داناتـــــــه ده څــــــرګـند لکه رباط
زندګي کـــــــړه واړه صرف په عبادت کښي
تېربـــــــه شي د باد په شـــــان پر پل صراط
هیڅ عــــــــــاشق به له رقیبه وېره نه کړای
که له یار ســـــــره یې نـــــه وای اختــلاط[86]
د اسم ذات په تېره تېغ کــــــــــړه زړه دونیمه
(ملا امیره) ډېربـــــــه څــــوکــړې انبساط

***

د عشق بار زمـــــــــا په شــــاده سخت غلیظ
راته جـــــــوړه تــــــــماشا ده بخت غلیظ
عــــــاشقانو ته یې دام د زلــــــــــفو ایښی
عاشق بند شـــــــــــوتر دا بند نشست غلیظ
بد عـــــــــمل راته رقیب شو زمـــــاو ځان ته
نیک عمل ده زمــــــــاو ځــان ته تخت غلیظ
د غه تخت مي د باد شـــــــاه پــــــر تخت بالا ده
وربي نه کــــــــړم زمـــــا تخت ته بخت غلیظ
راخخه هېر د یار محبت کـــــــــړه دوه جـــهانه
همېش سپور د عشق پـــــــر آس یم سخت غلیظ
نن تناب د وصـــــــــال ټینګ نسه محکـــمه
داتناب ده ډېـــــــــــر دیــــــــار مخت غلیظ
عروه الــــــــــوثقی رب بللی خپل قــــرآن ده
ته عامل شه(ملا امیره) د قـرآن نوشت غلیــــظ[87]

***

[86] اصل : ... که له یارسره یې نه وای سروکاروا ختلاط

[87] په اصل کې ورته کښلي دي: هرچه درقرآن نوشته شده است ، همه احکام محکم است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه طامــــــع یـــــــم دديدارلـــــــــرمه طمع
زه بلبل یــــــــــم دګلــــــــــــزارلرمه طمع
سیاحــــــــان چي سیاحت پـــرزمین کاندي
زه سیاح یـــــــــم دبـــــــهارلـــــــرمه طمع
جوش خروش دعـــــاشــقانوپه سینه کښي
زه عــــــاشق دفیض انـــــــوارلرمه طمع
چي تشهیراختیاروي هــــغه خامـــان دي
زه پخته دګـــــــمنامیه، دقــــــرارلرمه طمع
نابالــــــغ فـــــقیران ډېردي ، پیري کاندي
زه بالــــــغ دښـــــــه رفــــــتارلرمه طمع
په طریقت کښي نابالـــــــــــغه ډېرکسان دي
زه بالغ دطریقت یــــــــــــم ددستارلرمه طمع
کمینه بــــنده دخـــــــــــدای(ملاامیره)فقیره
دتاخــــــــون په وینو ســـورلکه انارلرمه طمع

***

دلاله په شــــــــــــان زمـــــــــــاده دزړه داغ
ســــــــــتادعشق له غــــــمو ،نه لرم فراغ
دبلبل په شــــــــان طلب کــــــــوم دګلــــو
که مي ولــــــــــیدای دیـــــــــاردحسن باغ
که صدف رنګه سینه شــــــــوه دچـــاصافه
په صدف کښي دررونبـــــــــان وي لکه چراغ
دحقیقت پـــــــــــرګلستان بلبلان ګـــــرزي
کله ښـــــــایي چي ورګډ بـــــه شي تورزاغ
(ملاامیر)غریب دردمنده ســـتاپه عشق کښي
په وصال سرېږ[88] معطــرکــــــــــــړه جان دماغ

[88] سرېږ = سره یږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

خدای دي نه کاهیخ مسلم له عشقه صاف
چي له عشقه وي خالي ، ده بې انصاف
هر مومن ایمان راوړی په خپل عشق ده
د کافرو چي عشق نه و حساب نه شوه له اشراف
د جاهلو رجوع کله شي و عشق ته
عاشقان د خپل زړګي کاندي طواف
له ازله قاسم کړی نبه قسمت ده
کافران به په عذاب مومن معاف
پرزاهدو باندي سپک بار د طاعت ده
سبب داده پرمحفوظ یې ده عشق چاف[89]
هغه چاته چي طاعت مرغوب محبوب شي
داهمه ده واړه عشق ، وکړه انصاف
دزاهدو کفاف قوت ولایموت دي
په زیادت یې حکم کبړي د اسراف
سرګردان اهل دنیادي په طلب کښي
موړبه نه شي مګر خاک شو شکم ناف
خدای دي صبر قناعت زماروزي کړي
(ملاامیره) له خپل نفسه کړه خلاف

***

که صادق یې له ګناه کړه ځان حنیف
په تقوا وعبادت کړه نفس ضعیف
د نیکانو محبت د ځان عادت کړه
خدای دي نه کاندي ګمراه د چا حریف
د جاهلو له صحبته بعید ګرزه
په صحبت به د نیکانو شې لطیف

---

[89] ښايي چاپ وي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

عشق بازي له میانه واخـــــــــله که دانایي
په خپل ځـــــــان کـــــړه جامـه دعشق لفیف
پـــــه ویل د محققانـــــــــــو فـــــهم وکړه
هـــــــرگفتن یې تـــــــرمـــــرجان و در ظریف
هـــــــــرکامل له خپله ســـــوزه تصنیف کړی
ناقابل ده (مــــــلاامیر) کـــــــوي تصنیف

***

ماچي وخـــــــــوړل دیـــــــاردلاس تریاق
راخخه ورک شـــــــــووخت دصبح وداشراق
ستاله حبه ماسیوا شـــــوه فـــــــراموشه
بیا پـــــــه یاد دیارشیرین دهـــــان بـزاق[90]
سرگردان و پای دوان شوم په عالــــــم کښي
دعشــــــق آس مي ځابک ولید تــــــربراق
چي وصـــــــال مي ددلبرپه کــــــوځه وشو
داخـــــــلاص پــــــرمیدان پاته شومه طاق
له هـــــــــغه پس خــــوشحالي شوله راپېښه
بیا مي ولید ځان جـــــــهان شومـــه آفـاق[91]
په ظاهــــــرصورت مشغول یم له عـــــالمه
ذمیمه شـــــــوله بدل پـــــــه نېک اخلاق
(مـــــلاامیر) ده مـــــدرس دعشق په علم
دهــــــــربیت ثواب دي[92] د بـــرشي تـــرعتاق[93]

***

ســـــــتادوصل دگلشن زمــــــــااشتیاق

---

[90] بزاق: دخولې ناړو ته وایي. کله کله دخولې په معنا هم کارېږي.
[91] په اصل کي ورته کښلي دي: برهوش آمدم
[92] دي = دي یي
[93] عتاق: دمینځواومریانوآزادول

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه به وایـــــــم دهجران دلـــــوی فـــراق
زه تـــــرسروتـــــرمـــــال وخپل جـانان ته
خدای دي نه کاندي زمـــا قـــــول په نفاق
په ژړا ســــــره زمــــــابـــوتې کانې ژاړي
خــــلاف نه ده دمعشوق عــــاشق مشتاق
بدعمل زمـــــاحجاب دیارله مــــــخ شو
ورکــــــېده دي دحـــــجاب پـه نیک اوراق
دتــــــوحيد پـه دریاب غرق شه حجاب نشته
نبـــــه وصال بـــــه دي روزي کاندي رزاق
دقسمت بـــــرخي وهـــــرچاتـــه رسېږي
منتظرورتــــــــه ولاړدي تـــــــول عشــاق
دوه جـــــــهان چي له تاهېرشـــوه (ملاامیره)
څه په کاردئ خـــــراسان ملک دعـــــــراق

***

بي جذب الهي به څوک پیدا کـــړي دزړه چاک
هـغه به مجذوب کېږي چي یې رب که سینه پاک
عــــــامل دشریعت شه ته خضوع وانقیادکړه
تمثیل دامـــــــرکاندئ زیاتي نه لرئ هیڅ واک
که فـــــضل درب وشي تابه کـــي[94] شاه شاهان
رتبه دعشق به درشي تابه کي[95] خس وخـــاشاک
هغه (مي) بختورده چي دی تېرترنام وننګ شي
مــحکمه شریعت وي پخپل دین کښي وي چالاک
دعشق مثال غــــمی ده دوه جهانه قیمت نه دئ
فــــــرض (یې) پتېده دي چي له تانه شي بېباک

94 کي = کړي
95 کي = کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګـــــوره هـــرزارع چي تخم خرڅه که په مځکه
حـــــرام باندي خرمن دئ هم ثمرو هم خوراک
حـــــال د الیا و وګذ شته وو پـــــــه دا شان و
په درون کښي جوش خـروش ودهیچانه وادراک
خامان هغه کسان دي چي ظاهرجوش وخروش وي
نه وي دی تېرشــــــوی تــــــرنهه سره افلاک
روح دده محبوس وي په ناسوت په ملکوت کښي
ذیقه یې سینه وي غــــریب ګرزي ګرېوان چاک
خپل نفس ورتــه وایي ترتانشته(هیڅ) ذاکربل
که دی په داغلــط شوتلخ یې کئ شیرین باغ ناک
بسکه (ملا امیره) ځـــه ویل دي ترخوله خپژي
فقیران دزمــــــاني دي مبتلا څه ورته شاک

***

مـــــن وعــــــن د کتاب ورک د هـــغه چاشي
چي دعشق دودوني[96] بــرشي تــرداا ووه سماک
دري ذکره په حدیث کښي بیان شوي که خبریې
یومي لساني دویــــــم قلبي دریم روحي ثناک
لســــــــاني مي لقلقه ده قلبي ذکروسوسه ده
روحي مشاهــــــــده ده درسول په قول پاک
فرحت دروحي ډېردئ که پــــــورغی سالک
پـــــر(ملا امیر) چي راغی همېشه ده فرحناک

***

هــــــرمریددي خپل شیخ بــــــولي پیرکامل
تابــــــه کاندي ومقصود تـــــــه پیروا صل
سست یقین که مـــــــریدي دواصــــل وکه

96 دودوني = دودونه ئي (لوګي ئي)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی بــــــه پاتـــــــه معرا[97] شـــي بې حــاصل
اول شـــــــــرط دمـــریدی مي خپل یقین ده
که شرط ترک شي مشــــــروط پاته شي عاطل
پـــــرناقص که کامل یقین خـــــــوک وکه
ســــــــتادپاره بـــــه ناقص پیرشي کامل
هـــــرمـریددي وخپل شیخ ته تسلیم کاندي
پـــــــه دغـــــه تسلیم بــه شي بالغ عاقل
جــــــماعت وردوظیفه پــــرځان لازم کـړه
تقوا خــــــوی کــــــړه دګناه نه شي عـامل
دسلــــــوک بیان مي کــــړی پــه پښتودئ
(ملاامیره) فـــــرق کــــــوه دحــق باطل

***

رابنکاره شــــــوداشـــــنای حسن جمیل
محسنات ددنیاشــــــوه خـــــواروذلیل
ښایستي ددواړوکـــــونـــــوسرکوزي که
چي یې ولــــــیدزمـــــــادیارحسن اصیل
پـــــه کامـــــل صفت موصوف زمــادلبرده
خـــــــــوک به نه وکي[98] سیــالي کثیرقلیل
ترچشـــــــمانومي خـــــوناب ستاله فراقه
نه پـــــــوهېږم چي قصیرشي که طـــــویل
پـــــــه طلب دخپل جــــانان یــم سرګردانه
پرې بې نه ږدم که غـــــرق شم پــــــه رودنیل
سرومــــــال زمـــــــافدیه ترخپل جانان ده
(ملاامیره) صــــــادق شه مــــه کـړه تعطیل

---

[97] معرا: لوڅ لپړ
[98] وکي = وکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاووصل ته حیران ده زمادل
شین توتي دګلستان ده زمادل
له فلکه سنګ رېزې راباندي اورې
سرګردانه پرزمین هم پرا سمان ده زمادل[99]
خوب خنداراڅخه ورک دیارپه مینه
خودبه ژاړي په طلب دخپل جانان ده زمادل
پرعاشق دمعشوق کله دلسوزي شي
دلسوزۍ مهربانۍ ته نګران ده زمادل
غم دعشق راڅخه هېرکړه نورغمونه
ستاله غمه سرګردان هم نالان ده زما دل
دظاهردښمن که زرتوري په لاس وي
هیڅ باک نشته په عذاب له نفس شیطان ده زمادل
بندي کړی دي دهجرپه زندان یم
متنفرله اختلاطه دانسان ده زمادل
ځان ملبوس دبې ننګیه په لباس کړه
(ملاامیره) له جهان څخه ترسان ده زمادل

***

دساقي له برکته ملک ګلزاروینم
پرګلانودبلبلوچونهاروینم
زه بلبل ستادګلشن یم بل ګلشن څه کوم
خزان نشته ستاګلشن همېش بهاروینم
هرګلشن لره خزان شته له فلکه
په امان زه ستاګلشن له هراضراروینم
عاشقان مي بلبلان دیاردباغ دي
ساکنان (مي) عاشقان زاغان فراروینم

---

[99] تر دې نیم بیتي وروسته دوهم نیم بیتي څلورڅپې زیات دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـــــوشته مي پـــــرمحفوظ دفتردعشق ده
تسلسل دعـــــاشـــــقانوواړپه واروینم
مــــومنانومـــــومني پـــــه عشق پیدا کړه
پـــــه عقبایي لـــــویه ګټه ددیداروینم
له دیـــــدارخخه مـــــحروم ټول کافران دي
عـــــشق یې نشته دوی مـــقهوره دقهاروینم
نبــــه شیرین بیان دعـــشق ده (ملاامیره)
راشـــه وخت کـــــوتاه دئ اوس تلواروینم

***

خــــدای راکـــــړی پاکیزه دین داسلام
دغـــــه رحـــــم درحمان ده لــــوی انعام
جـــــماعت مي طـــــریقه دپاک رسول ده
خبردارشـــــه لـــــمونځ ونه کـــړې بې امام
تارکان دجـــــماعت بـــــه شـــرمنده وي
پـــــه عقبابـــــه مختورن وي هــم بدنام
تل درود واســـــــتغفارواپـــــه په ژبه
شفاعت بـــــه دي روزي شي دنبي خیرالانام
تــــوکل تـــــقوا همېش پرځان لازم کـــړه
دښمن بند کـــــــړه دخضوع پـــه محکم دام
بیامنقاددخپل پادشـــــاه شـــــه که دانایي
محکومي تـــــه همېشه کـــــــړه دحکام
(ملاامیر) غریب دوعاګـــــوی دهـــرمومن ده
خصوصاً دخپل پادشـــاه هـــــــرصبح وشام

***

دیاردیدلـــــــره ورځـــــــم بې پـــروبال یم
له دیدنه یې شـــــــرمېږم بې جـــــــمال یم

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه غلام یم بېکاره دیارپه کارکښي
کم همته بد هنره بد خصال یم
بندګي دي قبلوم پردوه چشمانو
یاره ته مي کړه قبول زه ډېر ملال یم
رقیبانو سرګردان کړم په عالم کښي
ستادربار له دره درځم بند په جنجال یم
درقیب له همراهۍ مي سل توبې دي
نادیده یارمین کړی پرشین خال یم
کیمیاګر(دي) دکیمیا په طلب ګرزي
دیاروصل زما کیمیا په قیل وقال یم
عاشقان کیمیاګران طلب دیار کړي
که غافل شوم له طلبه بدفعال یم
دتغیرتبدیل لارنشته زما ویارته
په طلب یې دوصلت ودوصال یم
حیرانېږمه وځان(ته) وجهان ته
ولي ورک ځان وجهان شوبي کمال یم
زه منکر له بندګۍ دنفس شیطان یمه
(ملاامیرمحمد)بنده دذوالجلال یم

***

په ظاهر غریب ملا باطن ملنګ یم
په اسم ذات سره خوشبویه ترلونګ یم
لوی اقلیم دمومن زړه ده بې پایانه
وربې[100] نه کړم له غمازسره په جنګ یم
که لښکرددښمن ډېرده هیڅ باک نشته
پنځه غشي مي په لاس ناست پرپلنګ یم

100 وربې = وربه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه غشي مي پنځه فـــــــــرض لمونځونه
که ماتېنګ کـــــــــړه زه ولاړ ديار پـــرتنګ يم
ديارتنګ مي جــــــــماعت دپاک رسول ده
مومنان بـــي[101] تينګـــــــــوو زه ناصح لنګ يم
پاک مسجد مي ده پالنګ مـورباندي ناست يو
پرې بې نه ږدم که هــرڅو په صورت ثورنګ يم
که وصــــــلت له ياره غـــــوارې لاردغـــه ده
که مي تېنګه کــــــــړه دالارباد شاه اورنګ يم
افضل کړی خدای زمــــــــوږ دين ترکل اديانو
که عامـل دشريعت شـــــــوم زه خوشرنګ يم
ستاد عشق له زخـــــمه سورلکه ســـورګل يم
عاشقان دي واړه ســــــره ، نه چي زه رنګ يم
دوصـــــــال طلب لازم پـــرمــــــاغريب ده
دهجران په اوردي سوی خـــــــــوارپتنګ يم
هــــــــمراهي دبې ديناتـــــوپه کارنــــه ده
بــــــهتردا چي له بې دينوڅخه پــــرښنګ يم
که رويت مي پــــه نصيب ستاله جـــمال شي
ځوږند ســـــــــربه همېشه لکــــه متنګ[102] يــم
دسراج الملت والدين بنــــــــــه دبدبــــــــه ده
(ملاامير) دده دوعــــــاګــوی نه دپرنګ يم

***

کباب کـــــــــړی دئ زمـــــازړه اوردهجران
دغـــــــــه اورهـــــــجران ديارغواړم تاوان
په عـــــــوض کښي وصال غــــواړمه جانانه

[101] بي = به يي
[102] متنګ : کمندته وايي (ظفراللغات) اوکمند دلومي په معنا دلته له بيت سره سرلګوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که وصـــــال مـــــــعاوضه شي نشته زیان
معشوقه له عـــــــاشقانو حجاب نـــــه شي
دا ادب ده د عـــــــاشق معشوق تـــــــرمیان
که عاشق لـــــــره ســـــل روح د ځان پیدا شي
همګي به کي[103] فـــــــدیه تـــــرخپل جانان
پـــــــه دنیا کښي یې بل حب و مقصود نه وي
کل مقصــــــــود یې وي دلـــــبر، ژاړي حیران
هغه څوک چي پـــــــه نظر د معشوق نیک شي
بیا یې ســــــــپور کاندي د عشق پر آس دوان
د دنـــــــیانـــــام ننګ واړه ځني هېر شي
پروانه کـــــــړي د دنیا په ســـــــود و زیان
کل هـــــمت یې وي مصروف د یار په حب کښي
بل حب نه کـــــــړي صادقان دي عـــــاشقان
پـــــــه بیان د عشق شیرین مي روح و جان شو
(ملا امیره) دریاشـــــــه پـــــــرسپین میدان

❋❋❋

ستا له غــــــــمه راتــــــــه اوردئ کل زمین
بي مثال ده زمــــــــادلبر مـــــــخ یې رنګین
محبت زمـــــــاو ســـــــــیله ده و وصال ته
رقیبانـــــــــوراته کـــــــــړی دئ کمین
بل اسباب د عـــــــاشق نشته بې له عـــــشقه
د عشق اوربــــــه وســــــوځي رقیب لعین
بي تکلیفه هیڅ قــــــــاصد مقصود نه مومي
سرګـــــــــردان دي قاصدان په زړه غمګین
او مي غــــوښي چي په دېګ کښي جوش و نه که

103 کي = کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وبې نه خــــــــوري که غني وي که مسکين
چي پخته دعشق پـــه اورکښي عاشق نه شي
حــساب نــــــه ده پــــه رتبه دکاملين
دخامـــــانو خامکاري ســــــوزوګدازده
تل بــــــه ژاړي دی بـــعيدوي له تمکين
په بيان د(ملاامير) هـــــغه پــــــوهېږي
چي ســـالک وي پخته کارزړه يې وي سپين

***

پــــــه تناب دزلــــفوبنديـــــم دجانان
نــــه خلاصيږم که ښند مــــه دوه جــــهان
هيڅ مي وېره لـــــه رقيبه غـــــمازنه شي
پـــــرځــــان وينمه پيره دتـــورزلفان
شش طــــــرفه فيوضات دجـــــانان اوري
خــــــالي نه ده هيڅ آفــــــاق زمين اسمان
عـــاشقان همېش په غم کښي خوشحالي که
وصال غـــــواړي پروا ، نه کـــړي په هجران
که نن ګـــــوري تورو سپين دياريه خط کي
ته عامـــــل شه همېشه ګـــــرزه ترسان
نــــه حسب نـــــه به نسب دچاپه کارشي
چي حـــاضرشي دمحشرپه لـــوی ميدان
خوشــــحالي دنيک عــــمل ده ونيکانو
بدعــــمل بــــه غمګيني شي دعصيان
که رضادجـــــانان غـــــواړي رضاپرېږده
که جانان له تارضاشو خه په کارحورو غلمـــان[104]
درضـــــادي طلبګارزه خــــــواربنده يم

[104] دانيم بيتی ترنوروخلورخپي اوږددئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیر) ده ګناهــــکارغــــواړي غفران

***

چي خالق تخليق وکــئ[105] زمـــــادژوندون
بياعاشق يې پرځــــان کـــړم راغی بېلتون
په خپل عشق ســــره طالب زه دوصال شوم
شب وروزيم سرګـــــــردان په جګرخون
نه پوهېږم زمـــــاپه باب قلـــم څه کښلي
چي يو غــــــم وي نوشته که پـــــه زرګون
که مي ورکه خـــــوب خنداشوه ستاله حبه
پــــــه کارنـــــه دي ددنياډېرنعمتون
نـــــورغـــــمونه راخخه هېردیارغموکړه
يارنيولی دئ له مــــخ ســـــل حجابون
محـــــرمات شبهناک شـــــوه سل حجابه
له مذکـــــوره تقـــــوا کانــدي صالحون
په نصيب دعــــاشقانــــــوعجزونيازده
ديارحب دعـــــاشقانـــــــوده ژوندون
تل مشغول ديارپـــــه وصل صادقــان دي
سمندرغـــــــوندي ساکـن اوريې مسکون
تـــمام صورت مي ستادعشق په اورکباب شو
(ملاامیره) تالــــه اوردعـــــشق صابون

***

معشوقـــــان دعــــــاشقانـــــوقاتلان
بې تقصيره ځني يـــــــوسي دل وجـــــان
په عالم کښې سرګـــــردان ګرزي ګريان وي
بيايې قـــــوت وي دزړه وينه دخپل ځـــان

---

105 وکئ = وکړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځني ورک صبرو سکون دیار په مینه
همېشه يې اوښکي ځي تردوه چشمان
بې غمي شي پرحرامه په دنیا کښې
د فراق اوښکو ترځان وګرېوان
دوه جهانه ځني هېرشي بې دلبره
سرو مال کړي صدقه ترخپل جانان
په کوخه دیار ولاړ يې نام وننګ وي
مرتبه يې وي بلنده تر اسمان
په اول کښې محبت بیا ګمنامي ده
(ملا امیره) ګمنام شه که يې پوهان

***

له هجرانه همېش ژاړم په نارو
دیار دید پرماشیرین ، ترقند مسرو
د رقیب په محبوسۍ به هیڅ بند نه شم
زه محبوس یم دخپل یار په زولنو
چي يې توري زلفي بیا پرمخ خپري کړي
عاشقان سینه سوزان په اند ښنو
رقیبان يې راته کښېنول په خنګ کښې
اوس مي ولي په تکړو[106] په سنګ ریزو
بدبختي درقیب داوه له اوله
چي يې ذات دده پیدا کړله اورو
بیا يې وکړ تکبر په سجده کښې
په کار نه شو عبادت دډېرکلو
رقیبان مي دښمنان د پاک ایمان دي
(ملا امیر محمده) ځغله په ګامو

[106] کټ مټ ولیکل سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

خال دي ایښی دئ پــــه میان کښي دابرو
نن مجنون غوندي عــــذاب کړمه لیلو
ودربارتــــه دي ملنګ پـــردوهه ناست یم
ولاړبه نه شـــم مګردیدراکـــړې خیالو
منتظردي ددیـــدن لکه بلبل یـــــم
خوبه ګـــــرزمه محرومـــــه له کتو
یاره جـــوړه شکوفه پــــه زمستان کړه
اوکه نه وي جان دمــــاغ مي کړه خوشبو
جــــدايي دیارترخـــه وصال شیرین ده
که یـــوځله وصـــال کاندي نن پېرزو
عـــاشقان دي شهـــبازان دیارپه مینه
سرګـــردان دي پرزمین پرلـــویوغرو
ربه روی ســـتاددوستانـــــومي دروړی
عــاشقان کـــړه منورپــه انوارو
ستادعــــفو مقام پټ له هــــره چاده
(ملاامیره)عـــفوغـــواړه پــه زارو[107]

***

زمـــــاپه زړه یاردعـــشق اورولګـــاوو[108]
بیایې روح راخخه یووړغـــم یې نورولګاوو
خـــوشحالي دزندګۍ راپوري غـــم شوه
غم یې دروندده هجران زورپـــرماپورولګاوو
دنفس باغ مي ســــتادعشق په اورایره شو

[107] په مقطع کي لږ څه تصرف سوی دئ. په اصل کي داسي وه:
ستادعفومقام پټ له هره چاده زمادلبره
ملاامیره عفوغـــواړه په جړاوپه زارو

[108] شاعر (ولګاوو) دخپلي لهجې سره سم کښلی دئ اوسنی لیکدود یې (ولګاوه) دئ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

یک بینیۍ یکجهتیۍ بیا پرمــــــــازرو ولګاوو
مجوف زړګی مي ډک پـــــــــه سل فکرو و
د توحید په نورشو ډک عجب یې شـــورولګاوو
رقیبان حیران ولاړ زمـــــــاوحـــــــــال ته
د توحید نــــــورمي پیره په رقیب اورولګاوو
د معشوق پـــــــه طلب ستړي عـــــاشقان ده
(ملاامیر) مي په طلب ســـرپخپل ګورولګاوو

***

راشئ مـــــــــومنانو دخپل رب ثناګویي کوو
محکمه پرخپل دین شوو بادشاه ته دوعاګویي کوو
راغـــلي اروسان دي دوی وموږوته حیـــران دي[109]
غیرت د دین به وکـــړو موږ به هم پهلواني کوو
حیات دي زموږبادشـاه وي کل اسباب برابروینم
قتل به کفارکړو مـــوږپردوی شمشیربازي کوو
پرخلافت دچـــاریاردي محکم زموږبادشاه وي
مغلوب دي کافـران شي چي پردوی موږغالبي کوو
بدبخته کافـــــــــــران دي نا امیده له قرآن دي
فتح به خدای راکــــــړي د قرآن موږپیروي کوو
انګریزکه اروسان دي زمـوږجنګ ښخه ترسان دي
مومنان تـول شیران دي اوس پردوی به چابکي کوو
ترســــــــان مي اروسان دي دلاوره مومنان دي
غـازیان منتظران دي موږدوی ته کارسازي کوو

[109] دامیرحبیب الله خان په وخت کي افغانستان ته دروسانودراتګ خبره له تاریخي مدارکو سره سمه نه خېژي. د شاعر مراد به یا په سیمه کي دبلشویکي نفوذ دخپرېدو خطروي اودی به یې دروس دتجاوزپه نامه تعبیروي اویابه نوپردرقدباندي دروسانوپوځي تېري ته اشاره وي. دغه واقعه دغازي امان الله خان د پاچهۍ په اووم کال پېښه سوې ده (۲۷ قوس ۱۳۰۴ ش) اوپه دې ډول نوتردغه کاله پوري د شاعرژوندهم یقیني کېدلای سي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

کــــــفارکه هرخوږ پردي د دين عقل يې هېردئ
بې جنګه بې نـه پرېږدو د خپل دين موږغاوري کوو
قـــاتلان که مقتولان شوکه پاته پرميدان شو
سود منده مومنان دي (ملاامیره) موعظي کوو

***

تـــــريوسف ډېرښايسته زمــــوږپیغمبرو
ستاره ورته عـــاجـــــزشمس و قــــمرو
غلبه د نــــوريې تېره تـــــــهـــــرچاوه
په خـــــــوبانو کښي څرګند لکه زيړ لــمرو
د وحدت له باغـــــــه درخته رابنکاره شوه
نه يې مــــــثل پـــــرزمين لکه نښترو
د کـــــمال پـــــــه مېوه پره د غه درخته
مــــــومنانو مي نوش کــــــړئ ښه ثمرو
شاکـــــــران د دې مېوې بـــه سـربلندوي
تورزاغـــــان له دې مېوې څخه کـــورکر و
مومنان دي خدای غـــافل په دين کښي نه کړي
غـــــافلان لـــــه خپله دينه ګاو و خـــرو
د طاعـــــت بارچي باباآدم پـــــه شـــاکړ
مــــــومنان بې[110] قبلـــــوي بارد پـــدرو
مــــــومني ده نيکنامي د عــــقباګټه
مــــومنانوتېنګه کــــــــړه که مي ضررو
د نبي پــــــردين ثابت شـــــه (ملاامیره)
سپی رقیب ثابته نه شــــــولــــوی خطرو

***

ته آئينه د شــــــــرع نســـه[111] وخپل مخ تــه[112]

[110] بې = به يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاعیبونه به ښکاره شي ته نیکبخته که بدبخته
ښه طاعت وبندګي دپاک الله کړه
له ریا څخه ځان ساته ،نفس بدبخته
سره اورونه دي په لاس ددښمنانو
ستاطاعت وسرومال سوځي یک لخته
ستاپه ښهرکښې ښه کوته په دولت[113] ډکه
بیغم نه شي دښمن ستاده په زړه سخته
که ولاړ په رخپل کوته وي ترسهاره
اوس بادشاه یې ګویاناست یې پرخپل تخته
دتقوا تبغ په لاس ونیسه محکمه
درایله به کي[114] دښمن ستاتخت وبخته
سرګردانه له خپل نفسه ډېرعالم ده
(ملاامیره) جهادي شه مې پرېږده ګرم ویخ ته

***

ددنیاکه جستجوی پرداجهان که[115]
که خدای هېروي آخرت لره تاوان که
پرجهان باندي ژړادیارله حبه
داژړادمحبت دخدای دوستان که
چي دعشق په تبغ یې غوخ دزړګي سرشي
دفراق په اوښکوترځان وګریوان که
دصادق عاشق ژړاده پخپل ځان کښې
که مخلوق ته شي ظاهردځان نقصان که

---

111 نسه = نیسه
112 داغزل په اصل کي د(ت) په ردیف کي. ماد(هـ) ردیف ته رانقل کړه.
113 دولت دلته ددنیاپه معنا راغلی دئ.
114 کي = کړي
115 که = کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

دین دنیا ســــــره ضدین(دي) هیڅ شک نشته
په یوه ځــــــــای اوراوبــــــه کله مکان که
دادنیاکه پخپل فکـــــــــرګلستان کــــړي
عاقبت به یې خـــــــراب دمــــــرګ خزان که
منزه دئ عشق دنفس له خــــــــــوی خصلته
دامشکل ده چي دیده ځـــــوک بې چشمان که
جاهــــــــلانــــــوپه دنیادین بدل کــــړی
ددنیاهــــــــبربده نـــــــه که دین نسیان که
که دانایي پــــــــــرخپل سرنیسه لاســــونه
وجاهــــــل ته نصیحت ېرعــــــــالمان که
ناصحــــــــان که نصیحت ددین بیان کــــړي
(ملاامیر) بــــــــــه یې قبول پردل وجان که

***

محبت دخـــــــــدای دوستان بې خدای نه که
په یوه زړه کښي بــــــــه دوه محبت ځای نه که
په ظاهــــــــــروي له عـــــــالم باطن له حقه
مشاهـــــــده یې له خـــــــدایه بل رای نه که
چي توانګــــــــردقناعت په خــــــــزانه شي
هیڅ ګـــــــذربه دغنیانو په ســـــــرای نه که
احتیاجي بې خـــــــــپله ربه دبل نــــــــه که
روح وجــــــــان به بې له خدایه فدای نه که
عــــــــاشقان دي طالبان دیاردوصــــــل
که واصل شي ومعشوق تــــــــه وای وای نه که
په کــــــــوڅه کښي دمعشوق حیران ولاړوي
خوښ خـــــرم وي په حیرت کښي هم تلای نه که
حال وقـــــــــال دي موافق شه (ملاامیره)

(c) ketabton.com: The Digital Library

سالکان دي خـــــدای خودبین خودنمای نه که

***

جــــــام دمی پیاپی نوش کړه ما په ذوقونه
زړه مي سوری لکه نی پـــــــه نغمواوازونه
یارزمــــــــابي وفا پـــــــه جفادئ عــالمه
نقصان کل زمــــــــاخپل دګـــــــناه دریابونه
یارمي ګل زه بلبل پـــــــه ژړاپسې مــــــرمه
دبلبل سینه تل تـــــــرختلي خـــــــــارونه
دلبري دلـــــــجویي رهبري دي غــــــواړمه
که ماخلاص په اخلاص کــــړې دغم له بارونه
مـــــاغریب کــــــړه بعیدله شیطانه شدید
بدلـــــوي سودایي پـــــــه دنیاجنتونه
مامرید کـــــــړه قـــــریب دګلشن عندلیب
ستاحبیب ســـــــتامجیب پرښندم سرمالونه
ښه جلال ښه جــــــمال شین دي خال ده صنمه
پـــــه ظهوردي خـــــراب دکفارو ملکونه
ستانظرشــــــــوخنجرپـــه مجروح مي ځګر
سپین دي غــــــاښ وانوارپه روښان اسمانونه
ستاصـــــــدیق ستارفیق ترهــــــمه وشفیق
یارغــــــاردســــــرداردهجرت په مزلونه
پتهولــــو خـــــوبان افضلین مي جانـــان[116]
بهــــــتري مهـــــــتري پـــه آیات حدیثونه
ستاابلــــــــق ترفــــــــرق وتبرشوی مطلق
نازبردار ، رازکـــــــــــردارترجمله حجابونه

[116] دانیم بیتی په لږتصرف رانقل سوی دئ. په اصل کي داسي و :
پتولوخوبان پرماګران افضلین مي جانان

(c) ketabton.com: The Digital Library

دابیان شــــــوعیان د(امیر) پـــــه زبان
خـــــــوش لسان درفشان دجـانان صفتونه

***

دعشق اورمي پـــــرزړګي وکـــړه پوښتنه
زمــــاپرحال په چابکي وکـــــړه پوښتنه
شپږداغــــــونه عشق راکــړي پرسینه دي
دازخـــــمونه دمـــــرګي وکړه پوښتنه
ورنځـــــورتـــه که دوادديدن ورکــړي
زمــــادواده پرهیزي وکـــــړه پوښتنه
بیکاره غـــــلام دیاریــــــــم ورته ژاړم
نن دغــــلام پربیکاري وکـــړه پوښتنه
هیڅ حاجت زمـــــــاپه کاروخدمت نشته
زماژړایارخـــــوښوي وکـــــړه پوښتنه
درقیب دلاسه ډېرپــــــه زړه غـــــمجن یم
نن زمــــاپرغمګیني وکـــــړه پوښتنه
عشق جــــهازشوګډ یې کړم په محبت کښي
ته مـــــهربان شه پرغرقي وکـــړه پوښتنه
(ملاامیر) پــــه سپینه ږیره تل ژړاکـــړي
راشه زمـــــاپرغریبي وکـــــړه پوښتنه

***

الماسي خنجرپـــــــه لاس زمــــاددلبرده
عــــاشقان پـــــه قتلـوي دایي هنرده
چي په برخه یې خـــــــواري دسوزګدازشي
خـــــودبه ژاړي چي زخمي یې دزړه سـرده
هـــــغه څوک چي وي ببغم دیارله فکــره
ســـــړی نه ده پـــــه مثال دګاوخــرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محبت پــــه اوريې ســــــوی په کلونو
چي وصـــــــال را باندي راغی نن اختره ده
غـــــلامي مي په اخــــلاص د کامل وکړه
اوس ماذون شوم د کامـــــــل هسي نظره ده
وخـــــادم ته د مـــــخدوم فيض رسېږي
هيڅ شک نشته د رســــــول د خولې خبره ده
عـــــاشقان (يې) و ديدن ته هـــــوسېږي
ځني پاتــــــه نام وننګ وســيم وزره ده
صادقان د يار پــــــه مينه هـــغه شوک دي
چي پـــــه لاس (يې) همېشه د عشق دفتره ده
عـــامــــلان د شريعت مي فايضين دي
پاک الله ځني راضي هــــــــم پيغمبره ده
عـــاشقان ترسرو مـــــال ويار ته تېر دي
چي ليدلی يې جانــــان پـــه خپل بصره ده
د يار ميني تور کـــــودی کړم په جهان کښي
خاکساري مي جــــــوړه کړي پرخپل سره ده
ګـــمنامي لــــويه رتبه ده (ملا اميــره)[117]
اختلاط د زمــــاني د پرشـــــوروشره ده

***

که وصال د اشنای غـــــواړې روځ د غه ده
بيا خه نه شي د مـــــــــرګي سخته ناره ده
نن دي وارده چي راکب پــــرخپل مرکب يې
له مـــــــرکبه که شيوه شوې توره شپه ده
په تياره کښي خـــوک رسېږي و مقصود ته ؟
لـــوی مثال د ځ نيکي و اخله لار بنکاره ده

[117] اصل: ګمنامي لويه رتبه ده ملا اميره فقيره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــمبختان مي غـــــــافلان د يار له ذکره
لــــــــغزيده وي وخپل نفس تـه مسخره ده
پـــــــرهـــــــمت د زاهـــــد انو آفرين شه
نفس شيطان يې پـــــه عـذاب بنه تماشه ده
پيروي د پاک قـــــرآن مـــــو په نصيب کړې
چي همېش زمورېپه خـــــــوله ورد وظيفه ده
په نصيب مـــــــو شفاعت د پاک رسول کړې
پاک سبحان بې کي[118] خـــوشحال کـړې وعده ده
له دي خپلي بــــــــدبختۍ شخه په عذاب يم
ګيله نشته پرهـــــــــرچـــــامي توره شپه ده
هـــــــــرعـــــاشق شيرين ګفتن شيرين زبانه
(ملاامير) مي درپاشي ډکـــې[119] ســــــــينه ده

❊❊❊

هغه خوک چي صادقــــــــان وي ستا په مينه
محبت بــــې[120] هــــمېشه پـــــرخپل يار وينه
اول حــــــــال د سالک دادئ اې دروېــــــشه
چي پـــــــه حب کي د خپل شيخ به فناه شينه
حقيقت د حب يې هلته ظـــــاهـــــــــــــرېږي
چي د پاک رســــــول په شــــرعه عمل وينه
دويم حـــــــــال د صادق داده په محبت کښي
چي د پاک نبي پــــــــه حب کښي فـــــناوينه
دريم حـــــــال فنافی الله بـــــــولي طالبه
بې له ياره مــــــــاســـــــوا کل ترک وهينه

---

118 بې کي = به يې کړي
119 ډکي = ډکه يې
120 بې = به يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه عشق نه دئ بل خــــــــه دئ دروغ وایي
چي خالي به له دي دروحبو خــــــــوک وینه
هــــــــرچي لاردشــریعت یې وي پرې ایښې
رهــــــــبردده شیطان اورتــــي[121] ځکــــوینه
که باوردي پـــــــه آیات و حـــــــدیث کیږي
ملحدي پــــــه طـــــــریقت کښې ډېره وینه
هــــــغه څوک چي مستقیم پـرشریعت شوه
پــــــه سپین مــــــخ به آخرت لــره ورځینه
خــــــدایه عشق مي برابرپرشـــــریعت کړې
چي مـــــــقام دمــــوحدي مي روزي شینه
(ملاامیر) غــــــــریب صادق کړې ستاپه مینه
امان راکـــــــــــړې په توحید کښې له لعینه

***

ستادهجران په اوروسـوی ارامي غواړمــه[122]
زړه مي زخمي داستاله لاســـه دوایي غواړمه
دوامي وصل دجانـــــــان ګنج نوري غواړمه
زه خوارمسکین یـم بې تسکین زه دلجویي غواړمه
ستادمحبت پـــه دریاب غرق صدف دري غواړمه
زه غواص تېر(یم) تـرخپل سر اجرت قوي غواړمه
له دواړو کـــــــــونویم بیغم روښندلي غواړمه
له پخته ګانـو مي حساب کړې ګمنامي غواړمه
سیروسلـــوک راباندي تېرشو مقبولي غواړمه
نفس وشیطان مي دښمنان ستامـــهرباني غواړمه
زمـــــامشرب دنقشبند پیرمجددي غواړمه

---

121 اورتي = اورته یي

122 دي غزل ته پرسرکښلي دي: مناجات فقیرملاامیرمحمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاچندبه ســـــــوزیمه نورمحمدي غواړمه
درعشق تــوسوختیم دروصلت رهنمايي غواړمه
عـمرم عبث گذشت درطاعت عمرثاني غواړمه
پیرمي اولاددعـــــــمریارپیرقریشي غواړمه
(ملاامیر)خواریږ دامنگیرزي[123] غـلامي غواړمه

***

په خـــــوبانـــوکښې کلانه راشه راشه
زمـــــــادزړه محبه گـــــرانه راشه راشه
پیروي دي قبلــــــوم پــــــردووچشمانو
ته يې نورزمـــــــــــادچشمانه راشه راشه
زمادپیرنـــــــــوربه رهبرشي ستا ترنوره
ستانوربه شي رهبره تـــرسبحانه راشه راشـــه[124]
(دا)ستانـــــــورده وسیله زمـــاووصال ته
تـــــه همېش پـــــرخپل رب گرانه راشه
مـــــحبت دیارافضل تــــردوه جــــهانه
ته يې زمـــــــادزړه ارمـــــانه راشه راشه
په کامل صفت موصوف تـــــــرکل عالم يې
باطن نـــــورظاهــــــرانسانه راشه راشه
ستاامت هـــــــمېشه فـــــــخرپه تاکاندي
تـــــه ســــــرداريږ دنبیانه راشه راشه
ډېردي قــــــدرهـــم حرمت پرخپل خالق ده
کامــــــــل میره دخـــــوبانه راشه راشه
کمینه امتي ســــــتایم پاک رســـــــوله
زه (امیرمحمد) ســـــتادغلامانه راشه راشه

---

[123] زي=زه یې

[124] دغه بیت درې خپې زیات دئ.(هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

عشق سـرسري نه ده چي له سره دي بد رشي
محبت عـارضي نه ده چي له زړه څخه بد رشي
بیان د عشق کـومه و سالک ته یې بنیمه
مشتق لـه عشقیه دئ چي پیچان[125] پر بل شجر شي
عشقیه مي هـغه شی ده چي غالب شي پر ګیاه
ذات د ګیاه ورک شي عشقیه مي پـر اظهر شي
مثال د مومن دا ده که انصاف لـري منصفه
که عشق باندي غالب شي تر ګیاه (یې) حال بتر شي
عشق ده په دوه قسمه ته یې زده کړه اې سالکه
یو مي رحـماني بل شیطاني که دي باور شي
شیطاني هغه ته وایي چي نقصان د شریعت وي
ناري تجلي ویني پـه غلط مي ګاو وخر شي
رحماني هـغه ته وایي چي پر شرع مستقیم وي
شـوارق به د انوار فیوضات باندي مطر شي
تمیز د دې دوو ګـران دئ د خطر ځای یې د غه ده
سالـم به تر تېر بږي هغه څوک چي بختور شي
زه (ملا امیر) فقیریم په بیتو کـړم بیانونه
محتاج زه دو عـایم که پر ما د خدای نظر شي

***

بد بخته زمانه شـوه له طاعته غافلان دي
و دین ته یې شا کـړي په دنیا پسي روان دي
بیدار شئ مومنانـولی سفر لرئ په مخه
نکیر منکر به درشي سوال جواب یې په ایمان دي
کامل که دي ایـمان و هیڅ دي و بره خطر نشته

[125] عشق پیچان یو راز ګیاه ده، چي پر نورو ګلانو را تاو بږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راووزه ونیکۍ تــه بدعمل دي دځان زيان دي
فهم وکه (اې) مــــــومنه عاقبت دادنياپاته
محصل دهــرچامرګ دئ ځني پاته يتيمان دي
سپين زږه دي توربږي ګناهـــــونه دي ډېرېږي
صيقل (يې) اسم ذات ده شـريعت که پرراوړاندي
پنځه روځي ژوندون دئ عـــاقبت به روانېږو
ژاړه (ملاامیره) نـفس شيطان دي دښمنان دي

***

يوه درخته يې نهال کـــــړه په قدرت کښـــي[126]
څلورښاخ (يې) ورپيدا کـــــړه په زينت کښي
هر(يو) ښاخ له ګوناګـــــون مېوې څخه پرده
زاغـــان ځني محروم بلبلان ګډ په وصلت کښي
بلبلان چي همېشه پـــرګل مين ملامت نه دي
معطريې دل وجــــــــان په حقيقت کښي
چي بلبل غــــــوندي صادق په مينه نه شي
دامشکل ده چي به ګــــډ شي په جنت کښي
ســـــاکنان دهغي درختي هـــغه خوک دي
چي ترسروترمــــــال تېرشي په محبت کښي
مـــــــــثال ددرختي ذات دپاک حبيب ده
چاياران يې څلــــــــورښاخه په قربت کښي
بلبلان مي عـــــاشقان دخدای دوستان دي
رب ورکړي خـــــــوشحالي په آخرت کښي
زاغان مي کافـــــــــــران منکرالحق دي
محرومي شــــــوله ورپېښه په خلقت کښي
پـــــه اول کښي مي ابيات مـــــغلق ويلي

---

[126] داغزل په اصل کي د(ښ) په رديف کي وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په آخريې معنی ګـــــوره په وضحت[127] کښېـــي
ربه ســـرومال قـــــربان زمـــاترنبي کړي
(ملاامير)غريب غـــــلام تل په خدمت کښېي
عـــــاشقان ديارجـــــفاپروفـــابولي
(ملاامير) فقيرمغموم ده پـــــه هجرت کښېي

***

دخپل اشـــــــناى ديدن له تلمه په تلوار...
زه خبرنـــــه وم چي پـــه مخه رقيبان راځي
ديارد غم ګـــردوغبارزمـــــاپرځان راځي
ديارله عشقه مي خـــوناب نن ترچشمان راځي
(را) ميسربه وصــــــال نه شي بې ژړا عالمه
دفـــراق اوښکي مي بهېږي پرګرېوان راځي
دادنياکه هــــمګي ګل وګلـــــزارشي
عـــــاقبت به شي فنادمـــرګ خزان راځي
څه دغم ژوندون يې زمــــــاپه قسمت راکړ
بې له ياره دعشق دودمي تـــــردهان راځي
زماپه اوښکــــــــوهيڅ اثرپرجانان نه شي
زمـــــاپرحـــال نن په ژړازمين اسمان راځي
سرګـــــردان وپايدوان پـــــردادنيايمه
ترک به نه کړم ستاطلب که هـــرخوزيان راځي
دجنت تــــرګلـــو زياتي تـــماشه ده
چي مستغرق شـــم ديارفيض لکه باران راځي
که وفانه کـــړي نن دژوندرمــــق باقي ده
اوکه نه وي (ملاامير) غـــــريب ګريان راځي

***

[127] وضحت=وضاحت، څرګندتيا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاجـــــــفاده همېشه مــــــــــاژړوي
رقيبان پــــــــه نصيحت مــــــــاخندوي
زه حيران يـــــــم چي ژړاکــــــړم که خنداکړم
نه پــــــوهېږم چي يارزمــــــــا څه خوښوي
دجـــــــرس له حـــــــاله حال زمامعلوم شو
تــــــــرخندازمــــــــاژړايـــــــارقبلوي
دادنيادژړاځـــــــای چي ببغـــــــم نه شي
ستاژړالــــــــــره اجــــــرت ياردرکـــوي
داجـــــــــرت حساب مي خپلــــه زندګي ده
عـــــــاقبت دصـــــــورت حجاب پاره کوي
دمحشرپــــــــه روځ بــــه نيک وبدښکاره شي
دانايـــــــــان مي نيک پــــــه بدنه بدلوي
آئينه دزړه صفاکــــــــړه له هـــــــــــرزنګه
(ملااميره) خدای رحـــــــــمان ده رحم کوي

***

عـــــــاشقان دي بيماران پـــــه زړه زخمي
ددېدن زکات غــــــــواړي پــــه مسکيني
هيڅ حــــــــاجت يي ددنيا په چـــــاره نه وي
نه پـــــــــه کاريي وي جنت غـــلمان حوري
دخپل ياردېدن يي خــــــــوښ تردوه جهان وي
قاسم کـــــــــړی ښــــــــه قسمت دئ ازلي
دتوحيددباغ مي هـــــــرعــــــاشق بلبل ده
ودي باغ تـــــه بل مـــــــــرغــــه لارنه لري
دګلانــــــــــوسيل بي بـــــــــــهاره نشته
ددېدارروځ لـــــــــــوی بـــــهارده کاملي
په نصيب دي ښه ديداريه لـــــــــوی بهارشه

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیره) جنت پرېږده د دیـــارشـــه محبتي[128]

❉❉❉❉

❉❉

❉

❉

❉

❉

[128] تردې غزلې وروسته دنسخې په پای کې د (زمامقصود) رکاب راغلی دئ خونسخه پرهمدې ځای نیمګړې ده اوزه نه پوهېږم چې څوپاڼې به یې لوېدلې وي (م. هوتک) .

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library